

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

LETO XXII. Štev. 160
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

OB ZAČETKU ZASEDANJA EKONOMSKO-SOCIALNEGA SVETA OZN

Vprašanje univerzalnosti OZN

v zvezi s sprejemom Kitajske v ECOSOC

Maroko je bil na francoski predlog soglasno sprejet v Svet

Zeneva, 9. jul. Davi se je tu začelo XXII. zasedanje Ekonomsko-socialnega sveta OZN. Jugoslavija je bila na poslednjem zasedanju Generalne skupščine ponovno izvoljena za člana sveta, ki šteje 18 članov.

Sedanje zasedanje je izrednega pomena, ker sovpada z desetletnico OZN. Na pobudo jugoslovskega delegata bodo na tem zasedanju obravnavali pregled desetletnega razvoja svetovnega gospodarstva kakor tudi delo OZN na številnih področjih mednarodnega sodelovanja. Ker se končuje prvo povojno desetletje ravno v času, ko se odpirajo nove možnosti za mednarodno sodelovanje, pričakujejo nadaljnji razvoj svetovnega gospodarstva sodelovanja.

predsednika Ekonomsko-socialnega sveta, da mora Svet združevati različne nazore, ideologije in družbene gospodarske sisteme, je jugoslovskega delegata Stanovnik pripomnil, da bi pravo predstavništvo LR Kitajske samo prispevalo k dosegu tega cilja.

francoskem predlogu o sprejemu Maroka v Ekonomsko-socialni svet. Predlog so podprli delegati Egipta, Grčije, Indonezije in Jugoslavije. Jugoslovskega delegat je izrazil zadovoljstvo sprčo dejstva, da je »naposled napočil čas, da lahko v Svetu razpravljajo o tem vprašanju«, pri čemer je izrek priznanje francoski delegaciji, ki je to vprašanje sprožila.

Ob otvoritvi zasedanja so počastili spomin visokega komisarja za begunce Van Heuven Goedharta, ki ga je sinoči zadela srčna kap.

Na zasedanju razpravljajo zdaj o vskladitvi akcij na socialnem področju.

Odlikovanje finskega poslanika Orasmaja

Beograd, 9. jul. (Tanjug). — Predsednik republike Tito je danes dopoldne v Belem dvoru sprejel dosedanjega finskega poslanika v Beogradu Niila Orasmaja. Poslanik odhaja iz Beograda na novo službeno mesto.

Med sprejemom je predsednik republike izročil finskemu posladiku Red jugoslovske zastave I. stopnje, s katerim ga je odlikoval za zasluge v razvijanju in utrjevanju miroljubnega sodelovanja in prijateljskih odnosov med našo deželo in Finsko.

Navzoča sta bila tudi generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan in šef protokola predsednika republike dr. Sloven Smodlaka.

Naša mladinska delegacija v Kairu

Kairo, 9. jul. (Tanjug). Delegacija LMJ pod vodstvom Milijana Neoričiča je danes prispela v Kairo na obisk pri egiptski mladini. V Egiptu bo ostala 5 dni in navezala stike z voditelji tamkajšnjih mladinskih organizacij.

Hammarskjöld danes v Beogradu

Beograd, 9. jul. (Tanjug). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld bo prispel jutri popoldne z letalom z Dunaja v Beograd. Hammarskjöld, ki bo gost naše vlade, se bo mudil v Beogradu dva dni. Na zemunskem letališču ga bo sprejel državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović.

V sredo bo generalnega sekretarja OZN sprejel predsednik republike Tito, Hammarskjöld se se bo sestal tudi s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Edvardom Kardeljem, državnim

sekretarjem za zunanje zadeve Kočo Popovičem in drugimi. V Beogradu bo obiskal informacijski center OZN in urad za tehnično pomoč OZN, bržkone pa si bo ogledal tudi inštitut »Boris Kidrič« v Vinčici. V sredo zvečer bo državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović priredil gostu svečan sprejem. V četrtek dopoldne bo Dag Hammarskjöld odpotoval iz Beograda v Svico.

Po priporočilu Varnostnega sveta je bil 7. aprila 1953 imenovan za generalnega tajnika OZN Dag Hjalmar Agne Hammarskjöld. Hammarskjöld se je rodil 29. julija 1905 v Jonkpingu na Švedskem. Njegov oče Hjalmar Hammarskjöld je bil med prvo svetovno vojno predsednik švedske vlade.

Dag Hammarskjöld je študiral ekonomske vede in pravo na univerzi v Upsali. V Stockholmu je postal l. 1935.

Na Dunaju

Dunaj, 9. jul. (AFP). Generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld se je davi sestal z avstrijskim kanclerjem Raabom, zatem pa z podkanclerjem Schaerfom. Razgovorjal se je tudi z zunanjim ministrom Figlom in državnima tajnikoma Krayskim in Gschnitzlerjem. Razgovori so se nanašali na splošna vprašanja, ki zanimajo Avstrijo kot novo članico OZN.

V RAZOROŽITVENI KOMISIJI OZN

SPET NA MRTVI TOČKI

Ali bo mogoče doseči kompromis med zahodnimi in vzhodnimi predlogi o temeljnih pogojih za razorožitvene sporazume

New York, 9. jul. (Tanjug). Razorožitvena komisija OZN nadaljuje delo. Jutri bo govoril bržkone francoski delegat Jules Moch, pojutrišnjem pa indijski predstavnik Krišna Menon, ki bo, čeprav Indija ni članica komisije, obrazložil predlog indijske vlade o opustitvi nadaljnjih preizkusov jedrskega orožja. Sodijo, da bo jutri in pojutrišnjem

splošna debata o razorožitvi, nato pa nameravajo v podrobnejših obravnavati doslej sprejete resolucije.

Za zdaj sta pred komisijo dve resoluciji: 1. resolucija zahodnih držav, ki se zavzema za postopno ureditev problemov razorožitve. Ureditev je pogojno vezana na poprejšnje ustvaritev vzdušja zaupanja in na ureditev

odprtih svetovno-političnih problemov. Druga je resolucija Sovjetske zveze, s katero naj bi pozvali vse dežele sveta, ne glede na članstvo OZN, naj se v mednarodnih odnosih odrečejo uporabi groženj ali sile. Ker ne prva ne druga izmed teh resolucij ne ustrežata stališču vseh članic razorožitvene komisije, pričakujejo, da bodo predložili novo, kompromisno resolucijo, s katero bi skušali izgladiti ne samo nasprotja med obema resolucijama, temveč tudi nadaljnje obravnavanje vprašanja o razorožitvi postaviti na stvarnejšo podlago.

Dosedanje razprave v razorožitveni komisiji so pokazale, kot sodijo diplomatski opazovalci, da so vse delegacije v skrbeh sprčo očitne zagate, v katero je zašel problem razorožitve. V minulih desetih dneh so vse delegacije poudarile, da bi bilo treba nekaj ukreniti, da bi začeli konkretno in uspešno obravnavati načrtno in organizirano mednarodno razoroževanje. Člani komisije sodijo, da so razgovori o razorožitvi prišli v fazo, v kateri bi se bilo treba sporazumeti o stvarnih dogovorih, pa čeprav v omejenem obsegu. Zatrjujejo, da bodo na to usmerjeni napori delegacij, brž ko bodo začeli po splošni debati obravnavati stvarne ukrepe, ki bi bili potrebni, da se mednarodna razprava o razorožitvi premakne z mrtve točke.

Sodelovanje ZDA z našo deželo

Izjava ameriškega veleposlaniškega gospodarskega svetnika Jamesa Killena

Beograd, 9. jul. (Jugopres). Iz Beograda odhaja te dni James Killen, dosedanja gospodarski svetnik na tukajšnjem ameriškem veleposlaništvu. Sodelavcu agencije Jugopres je izjavil: »Odlučnost vlade in jugoslovskega naroda, da zagotove, okrepijo in ohranijo nacionalno neodvisnost in gospodarsko stabilnost dežele je ustvarila trdno podlago za jugoslovsko-ameriško gospodarsko sode-

lovanje in za obravnavanje skupnih problemov.«

Killen je poudaril, da si je Jugoslavija po drugi svetovni vojni prizadevala, da bi kar se da hitro razvila svoje gospodarstvo, in dodal:

»Upoštevanje notranje in zunanje težave sodim, da so bili v tem obdobju doseženi zelo veliki uspehi v industrializaciji dežele.«

Na koncu je Killen ugotovil, da temelji ameriški program gospodarskega sodelovanja z mnogimi deželami na svetu na težnji, da bi bile te dežele politično neodvisne in gospodarsko stabilne. Izrazil je zadovoljstvo, da je imel priložnost sodelovati v Jugoslaviji v zvezi s sodelovanjem jugoslovske in ameriške vlade.«

Letos le 4 milijarde pomoči ZDA tujini?

Washington, 9. jul. (Reuter). Predstavniki doma je danes brez razprave sprejel program pomoči tujini v višini 4 milijard dolarjev, kar je za 900 milijonov manj od prvotnega Eisenhowerjevega predloga. Ta znesek je določen za vojaško in ekonomsko pomoč tujini v finančnem letu, ki se je začelo letos 1. julija.

Predsednik Eisenhower je poslal neposredno po sprejemu tega programa Kongresu poslanico z zahtevo, naj sprejme vse njegov predlog pomoči tujini, češ da bi sleherni zmanjšanje pomoči zaviralo napore ZDA v boju za utrditve mednarodnega mira.

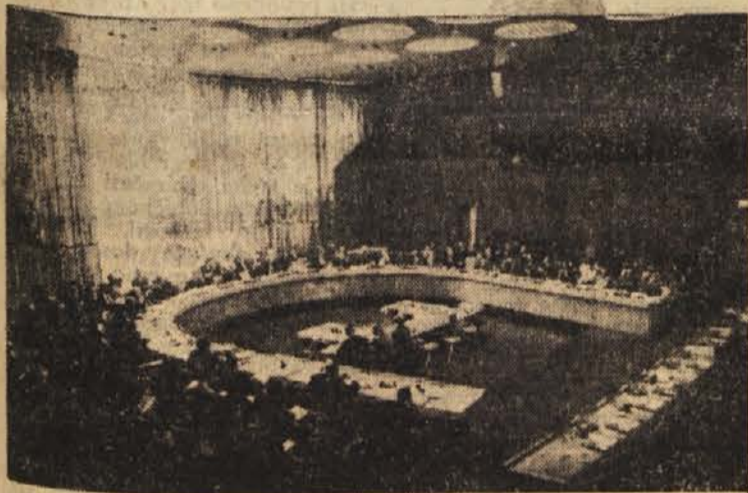
Zaključek tržaškega velesejma

Jugoslovskega izvoznikom odobreno 175.000.000 lir

Trst, 9. julija. — Na nocojšnji tiskovni konferenci je predsednik tržaškega velesejma, ki je bil včeraj zaključen, poudaril, da vprašanje dodelitve kontingentov še ni rešeno. Izjavil je, da je italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino odobrilo skupno 997 milijonov lir za uvoz blaga iz držav, ki so sodelovale na velesejmu, ter v tej zvezi navedel, da je bila jugoslovskega izvoznikom odobrena vsota 175 milijonov lir, ki pa se bo morda še povečala za 25 milijonov. Zvedelo se je, da so jugoslovskega izvozniki zaprosili za kontingent v višini 337 milijonov lir, kar pomeni, da je bilo njihovi prošnji ugodeno samo na

pol in vlada zaradi tega med njimi precejšnje nezadovoljstvo.

Velesejem je obiskalo nekaj manj kot 200.000 ljudi, med njimi številni obiskovalci iz tujine, predvsem iz Jugoslavije in Avstrije. Osmi tržaški mednarodni velesejem je po izjavi predsednika vsestransko uspešno potekal, vami ob 100-letnici ustanovitve tržaških ladjedelnic ter zato ni izključeno, da bo prišlo ob tej priložnosti do večje razstave, ki naj bi prikazala razvoj in sedanje stanje ladjedelniške industrije.

Z zadnjega zasedanja Ekonomsko-socialnega sveta OZN

Ollenhauerjeva kritika

Adenauerjeve zunanje ter notranje gospodarske in socialne politike

München, 9. jul. (DPA). — V predgovoru letopisa Socialnodemokratske stranke, ki je bil izdan danes v zvezi s socialnodemokratskim kongresom, je predsednik stranke Ollenhauer poudaril, da se lahko Zahodna Nemčija v se-

danjem položaju samo z novimi pobudami izogne nevarnosti, da bo izolirana. Naloga socialnih demokratov v bližnji prihodnosti je, pripraviti te pobude in najti izhod iz zagate, ki jo je vanjo pritisnila Adenauerjeva vlada.

Ollenhauer sodi, da so se poslabšale možnosti za ponovno združitve Nemčije. Adenauerjeva vlada ni izpolnila svoje prve nacionalne politične naloge.

»Sedanji Zvezni zbor ne more izpolniti velikih gospodarskih in družbeno-političnih nalog sedanjega časa,« pravi Ollenhauer. Zato je potrebno, da postane sestava tretjega Zveznega zbora takšna, da se bo lahko pod vodstvom močne socialistično usmerjene skupine zavzemal za svobodoljubni, demokratični in socialni razvoj dežele.

Trgovinska pogajanja med Anglijo in Egiptom

London, 9. jul. (Tanjug). Danes so se v Londonu začela trgovinska pogajanja z Egiptom, na katerih je egiptska delegacija načela vprašanje hudega pomanjkanja sterlinskih deviz v Egiptu in neugodne trgovinske bilance z Veliko Britanijo. Dvajsetčlanska delegacija pod vodstvom trgovinskega ministra dr. Noseira se je danes sestala z britanskim trgovinskim ministrom Thornycroftom in finančnim ministrom Macmillanom. Med drugim so govorili o možnosti britanskih investicij v Egiptu in preskrbe Egipta s stroji in spravami.

Dr. Noseir je izjavil, da je njegova poveljavna naloga, pročitati možnosti povečanja trgovinske menjave in širših gospodarskih stikov med obema deželama. Angloegiptski gospodarski razgovori so, kakor sodijo, eden izmed sadov izboljšanja splošnega ozračja v odnosih med Kairo in Londonom.

VREMENSKA NAPOVED

Menjajoče oblačno, temperature povišane od 14 do 18, na Primorskem okoli 20, čež dan do 27 stopinj C.

Stanje vremena: Nad srednjo Evropo se vzdržuje področje visokega zračnega pritiska, ki počasi slabi pod vplivom frontalnih motenj, ki so dosegli kontinent.

Dag Hammarskjöld po povratku z bližnjega vzhoda

docent na stolici za politično ekonomijo. Zavenjal je potem še pomembne položaje v svoji domovini, kjer ga čislajo kot ugledega ekonomista. V 31. letu starosti je bil imenovan za podtajnika v finančnem ministertvu.

Nekaj časa je bil svetnik švedske vlade za finančna in gospodarska vprašanja in je imel tudi pomembno vlogo v vodstvu švedske povojne finančne politike. Leta 1949 je bil imenovan za pomočnika zunanjega ministra, leto dni pozneje pa je postal minister brez listnice.

Kot namestnik zunanjega ministra je bil leta 1947 delegat na pariški konferenci, ko so razpravljali o Marshallovem načrtu. Delegacijo svoje dežele je vodil tudi na konferenci Organizacije za evropsko ekonomsko sodelovanje leta 1948. v Parizu. Na šestem zasedanju Generalne skupščine OZN v Parizu je bil namestnik vodje švedske delegacije na sedemem zasedanju v New Yorku pa njen vodja.

Četudi je sodeloval v švedski socialno-demokratski vladi, Hammarskjöld ni nikdar pripadal nobeni politični stranki. Samega sebe ima za politično neodvisnega.

Kot generalni tajnik OZN — po Trygve Lieju — je bil sila delaven. Opravil je več zelo pomembnih političnih misli. Bil je v Pekingu, kjer se je s kitajskimi državljani razgovarjal o perečih daljnoglednih vprašanjih. Nedavno je potoval na Bližnji vzhod, da bi posrežil miroljubno poravnavo arabsko-izraelskega spora.

Socialni delavci iz ZDA in azijskih dežel na obisku v naši državi

Beograd, 9. jul. (Jugopres). Od 24. julija do 2. avgusta se bo mudilo pri nas 40 socialnih delavcev iz ZDA in azijskih dežel. Ogledali si bodo socialne in zdravstvene ustanove v Beogradu, Zagrebu, Dubrovniku in na Reki.

Po obisku v Jugoslaviji se bodo napotili v München, kjer se bo 5. avgusta začela mednarodna konferenca socialnih služb.

Sporazum o letalskem prometu

Beograd, 9. jul. (Jugopres). Julija se bodo začela v Beogradu jugoslovskega-madžarskega pogajanja za sklenitev sporazuma o letalskem prometu med obema deželama.

Osnetek pravil za zaščito civilnega prebivalstva pred učinkom sodobnega orožja

Beograd, 9. julija (Jugopres). Jugoslovskega Rdeči križ je staval Mednarodnemu odboru RK več predlogov za osnetek pravil za zaščito civilnega prebivalstva pred učinkom sodobnega orožja in metod neškodljivega vojskovanja.

Jugoslovskega predlogi, stavljeni minul mesec na sestanku strokovnjakov v Zenevi, vsebujejo za prepoved uporabe jedrskega orožja in drugih sredstev množičnega uničevanja. Poudarjajo načelo, da je treba prebivalstvo varovati pred slehernim

neposrednim napadom in kar najbolj zagotoviti potek vojnih operacij. Jugoslovskega predstavniki so prav tako predlagali, naj bi osnetek določal ukrepe kontrole in kaznovanja v primeru, ko bi bila ta pravila kršena.

Sodijo, da bo osnetek temelj za objavo mednarodne konvencije. Besedilo osnutka bodo poslali vladam, ki so podpisale ženevske konvencije in nacionalnim društvom RK. Po sprejetju le-teh bodo razpravljali na prihodnji mednarodni konferenci RK, ki bo leta 1957 v New Delhiju.

S SEJE IZVRŠNEGA ODBORA ZVEZE TRGOVINSKIH ZBORNIC

Za uvoz blaga za široko potrošnja najprimernejši sistem prodaje deviz

Pri uvozu blaga za široko potrošnja se ni treba togo držati določenih količin in vrst blaga — Pred uvozom tehničnih naprav za gospodinjstvo se bodo odslej posvetovali z domačimi proizvajalci

Na včerajšnji seji Izvršnega odbora Zveze trgovinskih zbornic v Beogradu je bilo poudarjeno, da je bila Zveza trgovinskih zbornic doslej preobremenjena z različnimi drobnimi in praktičnimi vprašanji in zato njen strokovni aparat, sekcije in komisije niso posvetile dovolj pozornosti proučevanju tržnih problemov. Zafo je Izvršni odbor sklenil, da bo skupina njegovih članov sestavila predloge o morebitnem prenosu določenih poslov na zbornice. Sklenili so tudi proučiti sistem plač v trgovini, da bi zveza imela svoje stališče o tem, ko bo vprašanje dozorelo za razpravo in za sprejem novih predpisov. Do naslednje seje bodo proučili organizacijo in metodo dela trgovinskih zbornic, zatem pa bodo predlagali tudi način, kako bi jim bolj pomagali in dosegli večje sodelovanje z organi državne uprave, Narodno banko, Zadržno zvezo in drugimi gospodarskimi zbornicami in združenji.

Izvršni odbor je dalje sklenil, da se bo čimprej lotil organizacije konjunktorno-informativne službe, toda ne na prej predlagani način, ker bi to bilo veliko breme tako za trgovinska podjetja, kakor tudi za zbornice in njihovo zvezo. Namesto službe, ki bi bila podobna Zavodu za statistiko, bo konjunktorna služba Zveze trgovinskih zbornic sprva spremljala gibanje na trgu osnovnih artiklov, predvsem kmetijskih pridelkov. Tako se bodo izognili uporabi številnih vprašalnih pol in tehnike za obdelavo podatkov. Ker imajo že skoraj vse republiške trgovinske zbornice konjunktorno službo, bo zadostovalo, če bodo vskladili njihovo delo s potrebami Zveze trgovinskih zbornic.

Današnja razprava o uvozu blaga za široko potrošnja je pokazala, da mora Zveza trgovinskih zbornic bolj sodelovati z organi državne uprave in gospodar-

skimi organizacijami. Skupnost je namreč dala letos nekaj več kot 9 milijard za uvoz blaga za široko potrošnja, da bi izpopolnili izbiro blaga na domačem trgu, spodbudili industrijo, da bi izboljšala proizvodnjo in uredili razmerje med cenami posameznih vrst blaga. Prejšnja leta nismo uvozili toliko tega blaga in so zato razumljivo pričakovali začetniške pomanjkljivosti pri tem poslu. Toda pomanjkanje večjega sodelovanja in koordinacije med zainteresiranimi gospodarskimi organizacijami je privedlo do nekaterih anomalij, ki bi se jim lahko izognili, če ne bi uvoza blaga za široko potrošnja zaupali izključno skupini uslužbencev Zveze trgovinskih zbornic. Takšno delo je povzročilo upravičene očitke z različnih strani na račun uvoza in sistema avkcijske prodaje posameznih vrst blaga.

Državni podsekretar za blagovni promet Ljubo Babič je v razpravi poudaril, da se pri uvozu blaga za široko potrošnja ni treba togo držati določenih količin in vrst blaga. Po njegovem mnenju bi bilo treba bolj proučiti delo avkcijskega mesta v Beogradu in se hkrati dogovoriti z državnim sekretariatom za blagovni promet, komitejem za zunanjo trgovino, zunanjetrgovinsko zbornico in predstavniški proizvajalcev, kako in kaj naj bi v prihodnje uvažali.

Ljubo Babič je tudi rekel, da je bilo veliko govora o vplivu uvoza blaga za široko potrošnja na splošno raven cen pri nas. Vendar ni treba pričakovati, da bo to blago vplivalo na splošno raven cen na našem trgu. Vse, ker smo pričakovali in kar je treba doseči s tem uvozom, je povečanje izbire blaga in ureditev cen posameznih artiklov, ki bi jih naša industrija lahko proizvajala ceneje.

Izvršni odbor Zveze trgovinskih zbornic je obsodil pojav, da

v naši trgovini neokusno reklamirajo uvoženo blago v škodo domače proizvodnje, ki je v večini primerov, če že ne po ceni, pa po kvaliteti enakovredna tuji proizvodnji.

Na koncu razprave o tem vprašanju je bilo predlagano, naj bi prihodnje leto uvoz blaga za široko potrošnja prevzel poseben organ Zveze trgovinskih zbornic. Predlog je bil sprejet. Hkrati so sklenili, da tehničnih naprav za gospodinjstvo ne bodo uvažali, ne da bi se prej posvetovali z domačimi proizvajalci, razen tega pa bodo za te naprave zagotovili servisno službo, rezervne dele in garancije.

Razen tega so presodili, da uvozu blaga za široko potrošnja najbolj ustreza sistem prodaje deviz, ki ga je treba še nadalje izpopolniti. Zveznemu državnemu sekretariatu za blagovni promet bodo predlagali, naj predstavnik trgovine še letos jeseni obvesti, koliko deviz bo na razpolago za to vrsto uvoza v prihodnjem letu. Sodijo, da bi se lahko izognili mnogim pomanjkljivostim, če bi vnaprej vsaj približno vedeli, kaj in koliko bo treba uvoziti. (Tanjug).

ZAKAJ RAZVELJAVLJENA avkcijska prodaja uvožene železnine

Primer slabosti pri uvozu blaga za široko potrošnja

Letošnje znatno povečanje uvoza blaga za široko potrošnja so gotovo pozdravili vsi naši potrošniki ne le zaradi tega, ker uvoz omogoča večjo izbiro, marveč tudi zato, ker sili našo domačo industrijo, da boljše upošteva zahteve trga glede asortimana in kvalitete.

Računajo tudi, da bo uvoz naposled vplival na cene domače proizvodnje ter preprečil monopolistične tendence v proizvodnji. Seveda pa bomo dosegli ta smoter le tedaj, če bomo devizna sredstva za uvoz potrošnega blaga racionalno uporabili, se pravi, če bomo uvažali predvsem blago, ki dopolnjuje domači trg.

Seveda ni lahko oceniti, kaj potrebuje domači trg. Dosedanje izkušnje so pokazale, da marsikaterega kritičnega blaga premalo uvažamo, potem pa na avkcijskih prodajah trgovina dviga cene tega blaga oziroma se pojavijo na trgu dvojne cene, višje za uvoženo blago in nižje za enako blago domače proizvodnje, kar ovira stabilizacijo našega trga. Po drugi strani marsikaj uvažamo, kar je sicer kvalitativno, vendar predrago in bo še dolgo ležalo neprodano.

Naša trgovina je že ponovno opozorila, da ne bomo dosegli postavljenega smotra, če bomo centralno v okviru Zveze trgo-

vinških zbornic določali asortiman uvoza. Preiti je treba k avkcijskim prodajam deviz notranji veletgovini, ki naj potem v določenem okviru sama odloča o asortimanu uvoza. Potrebe trga so v posameznih področjih zelo različne in jih lahko pravilneje oceni grosistična trgovina, ki oskrbuje dotično področje. Čeprav so se prve take prodaje deviz obnesle, skuša Zveza trgovinskih zbornic nadalje obdržati pri življenju avkcijske prodaje uvoženega blaga.

Da bi se ubranila očitka dvigovanja cen pri avkcijah ali ustvarjanja dvojnih cen za isto blago, je Zveza trgovinskih zbornic konec prejšnjega meseca razpisala avkcijsko prodajo uvožene železnine, pri kateri naj bi blago dobila tista trgovska podjetja, ki se zadovolje z najmanjšo mrežo, upoštevaajo obvezno določene prodajne cene.

Potek avkcije pa je pokazal, da je ta način licitiranja v danih razmerah nemogoč. Avkcija je potekala tako, da jo je bilo treba razveljaviti. Na avkcijsko prodajo je prišlo okrog 2000 ton po večini deficitnih proizvodov črne metalurgije, namenjenih široki potrošnji, kakor so hladna in topla valjani trakovi, žgana in pocinkana žica, fina plo-

čevina in pocinkana pločevina. Te proizvode izdelujejo tudi domače železarne, vendar v nezadostnem obsegu, potrebe pa so zelo velike. Pomanjkanje tega blaga občutijo ne le kovinski obrtni marveč tudi številni potrošniki na podeželju in v mestih zlasti pri gradnji in obnovi stanovanjskih in drugih poslopij. Kakor pri prvi avkciji v marcu, so bile potrebe trga tudi to pot preizkušeno ocenjene. Trgovska podjetja, ki so se avkcije udeležila, so se borila za to, da bi dobila čimveč tega blaga. Po vrsti so pristajala na to, da se odpovedo vsakršni marži in da blago prodajo po določenih prodajnih cenah. Borba za blago je zavzela take oblike, da je bilo treba avkcijsko prodajo ustaviti in pozneje razveljaviti. Naknadno je bilo določeno, da uvozna podjetja lahko prodajo blago tistim grosističnim podjetjem, ki jih določijo republiške trgovinske zbornice. Tako je Trgovinska zbornica Slovenije določila za odkup tega blaga tri podjetja (Železnina Ljubljana, Kovinotehna Celje in Tehnometal Ljubljana). Konec preteklega tedna pa so se od republiških zbornic določena podjetja sestala v Zagrebu s predstavniški uvoznih podjetij, kjer so blago sporazumno razdelili.

Neuspeh avkcijske prodaje je znova potrdil, da je sedanji sistem centraliziranega uvoza blaga za široko potrošnja nesmotra. Medtem ko trošimo znatne zneske deviz za uvoz potrošnega blaga, ki ni življenjsko potrebno, pa tudi za uvoz luksuznega blaga, uvažamo očitno premalo deficitnih proizvodov črne metalurgije. V interesu stabilizacije trga pa bi morali prav te potrebe prvenstveno zadovoljiti.

Marsikdo se bo morda čudil, da so bila grosistična podjetja pripravljena prodajati na avkciji ponudeno blago brez vsakršnega zasluzka, dejansko torej za izjubo. To pa postane kar razumljivo, če upoštevamo, da se plačni sklad v trgovini oblikuje v odstotkih doseženega prometa. Ta sistem oblikovanja plačnega sklada se je sicer obnesel, kolikor je treba odvračati trgovino od lova za dobičkom, ima pa tudi svoje slabosti. Trgovska podjetja skušajo doseči večji promet za vsako ceno in če gre za kritično blago, so pripravljena to blago prodajati tudi z izjubo, ki jo potem krijejo z večjim zasluzkom pri drugem blagu.

V trgovini z železnilo je borba za promet še posebno ostra spričo okolnosti, da pri prodaji proizvodov črne metalurgije še vedno velja sistem distribucije. Naše železarne se krčevito držijo načela, da prodajajo svoje blago le manjšemu številu določenih veletgovinskih podjetij (neposrednim koristnikom kontingentov), ostali veletgovini z železnilo pa niso pripravljene prodajati niti blaga, ki se jim kopiji na zalogi, češ ostala veletgovina naj kupuje pri privilegiranih grosistih. Ker pa je znano, da tisti, ki ima na zalogi deficitno blago črne metalurgije, je trgovina pripravljena priboriti si uvoženo kritično železnilo za vsako ceno. Tako so na avkciji v marcu visoko navili cene kritične železnine, pri danih avkciji pa so bili pripravljene odrediti se vsakemu zasluzku. Pri tem niso bile brez vpliva monopolistične tendence privilegiranih grosistov, ki bi hoteli pritegniti nase vse grosistični promet v železarni. Taki nezdravi pojavi v trgovini z železnilo bodo vse dotlej, dokler ne bomo zadovoljili trga z zadostnimi količinami deficitnih proizvodov črne metalurgije, bodisi z uvozom ali z večjo domačo proizvodnjo. Potem bodo verjetno tudi železarne pripravljene prodajati svoje blago vsakomur, ki odkupi ustrezne količine proizvodov.

XIII. MARIBORSKI TEDEN

praznik obdravskega mesta

Konec tega meseca, od 27. julija do 5. avgusta, bodo priredili v Mariboru svoj tradicionalni »Mariborski teden«. Tokrat je že trinajsti po številu. Vsakoletno praznovanje »Mariborskega tedna« so obnovili leta 1952 in od takrat si je gospodarske razstave ogledalo okrog 400 tisoč obiskovalcev. Stevilka nazorno pove, da so bile tovrstne prireditve v obdravskem mestu že od nekdaj zelo omejeno. Razen gospodarskega značaja je imel »Mariborski teden« vselej tudi obeležje pestrega in razgibanega kulturnega in športnega udeleževanja mariborskih društev. Zato organizatorjem gospodarskih razstav ni bilo treba nikoli posebej skrbeti za program prireditev, ker so bili vedno deželni pomoči in sodelovanja številnih organizacij.

Letos je Trgovinska zbornica sklenila, da preimenuje »Mariborski teden« v ustanovo s samostojnim financiranjem. To je do neke mere bil že od začetka, saj so vse prireditve potekale na podlagi gospodarskega računa in brez vsakršnih dotacij. Sedaj je nova ustanova opremljena z razstavnimi napravami in je v vsakem primeru usposobljena za samostojno poslovanje.

Za letošnji XIII. »Mariborski teden« so izbrali razstavne prostore v poslopih klasične in III. gimnazije v Mladinski ulici. Stevilo razstavljalcev bo glede na razpoložljiv prostor nekoliko omejeno, vendar jih bo še vedno nad 150. Razen podjetij mariborske industrije in celotnega okraja najemajo razstavne prostore tudi podjetja iz drugih republik. Med tujimi razstavljalci bodo zlasti zastopana podjetja kovinske in živilske industrije. Ker se čas razstave ne ujema s sezono v kmetijstvu, posebnih razstav kmetijskih pridelkov ne bo, pač pa bo ta del izpolnila industrija poljedelskega orodja. Semkaj je pridružen tudi tradicionalna poskušnja štajerskih vin. Pričakujejo, da se bodo zlasti domača podjetja kovinske industrije

predstavila z večjim izborom proizvodov za široko potrošnja in z novitetami, ki so jih pred nedavnim uvedla v serijsko proizvodnjo. Na obsežni razstavi bo lahko vsak obiskovalec dobil vpogled v moč in napredek mariborske industrije, ki gotovo sodi med najmočnejše v državi.

Za pester program prireditev bodo v času »Mariborskega tedna« poskrbele umetniške ustanove, kulturna in športna društva. Tako bo mariborsko SNG uredilo oder na Rotovškem trgu in uprizorilo 8 predstav. Koncertna poslovalnica bo pripravila dva nastopa kitajske artistične skupine, ostali del programa pa bodo izvedle kulturnometniške skupine, Totji teater, Veseli flosarji, lutkovna gledališča in godbe na pihala. V vseh panogah športnih in telovadnih organizacij bodo priredili številna tekmovanja odbojkarjev, košarkarjev, nogometašev, tenisačev, plavalcev, motoristov, boksarjev in mnogih drugih. Prireditelji se nadejajo, da bo letošnji »Mariborski teden«, če bodo vremenske razmere ugodne, dosegel največji obisk in gospodarski učinek po vojni.

Letošnje leto organizatorji »Mariborskega tedna« se ne razpolagajo s prostori, ki bi ustrezali namenu te prireditve. V pravi pa je projekt za stalno razstavišče na obrežju ob Dravi, med železniškim in glavnim mostom. Tu nameravajo zgraditi štiri velike dvorane za razstavljalce in urediti prostore za kulturne in zabavne prireditve. Ene teh dvoran bo lahko čez vse leto, izvenzemski čas razstav, služila tudi kulturnim in športnim društvom za razne prireditve in nastope. Računajo, da bodo lahko začeli z gradnjo teh objektov že prihodnje leto. S tem bo dobesedno del levega obrežja Drave, ki so ga bombni napadi najbolj prizadeli, dobil povsem nov in moderen videz. »Mariborski teden« bo tu dobil prostore, ki bodo ustrezali potrebam mariborske industrije in ostalim gospodarskim organizacijam v severni Sloveniji. —vd

DNEVNA KRONIKA

Svečana akademija Zveze radioamaterjev Jugoslavije

V veliki dvorani Doma JLA v Beogradu je bila včeraj dopoldne svečana akademija Zveze radioamaterjev Jugoslavije, posvečena 100-letnici rojstva Nikole Tesle. O življenju in delu Nikole Tesle je govoril univ. prof. Radovan Marković.

Na svečani akademiji so bili vsi udeleženci Mednarodnega zbora radioamaterjev iz naše države in tujine, kakor tudi številni gostje.

Po končani akademiji so udeleženci zbora obiskali muzej Nikole Tesle, kjer so jim prikazali delovanje izumov tega velikega jugoslovanskega znanstvenika.

Predsednik OLO Beograda Miloš Minič je včeraj dopoldne sprejel tuje delegacije, ki sodelujejo na III. zboru Zveze radioamaterjev Jugoslavije. Na sprejemu je bilo tudi več članov predsedstva Zveze.

Premiera Hrističeve »Ohridske legende« na Poljskem

Te dni je bila v Bitomu na Poljskem premiera baleta Stevana Hrističa »Ohridska legenda«. Baletnemu ansamblu šleske državne opere v Bitomu je pripravih pomagal skladatelj Hristič sam.

Obisk profesorja Nielsa Bohra

Včeraj je prispel v Beograd znani danski znanstvenik, prof. Niels Bohr, eden izmed pionirjev razvoja moderne fizike. Na železniški postaji so prof. Bohra sprejeli v imenu Zvezne komisije za jedrsko energijo njen sekretar Slobodan Nakićenović, v imenu državnega odbora za proslavo 100-letnice rojstva Nikole Tesle prof. Aleksander Damjanović ter

številni domači in tuji znanstveniki, ki sodelujejo na proslavi.

Danski znanstvenik je gost Zvezne komisije za jedrsko energijo in državnega odbora za proslavo. Niels Bohr bo v okviru proslave 100-letnice Teslovega rojstva predaval o temi »Osnove in razvoj fizikalnih ved«. V naši deželi se bo mučil nekaj dni in se seznanil z razvojem in uspehi naših jedrskih inštitutov in drugih tehničnih ustanov.

V Slavoniji in Baranji se je začela žetev pšenice

Žetev ječmena v Slavoniji in Baranji je v glavnem zaključena in so minuli teden padli tudi že prvi snopi pšenice. Če bo lepo vreme, sodijo, da bodo žetev v teh pokrajinah zaključili v dveh tednih. V nasprotju z lanskim letom, ko je med žetvijo nepretrgoma deževalo, so bili prvi dnevi julija v Slavoniji in Baranji brez padavin in če bo takšno vreme trajalo do konca meseca, bodo žito pospravili brez škode. Sodijo, da bo letošnji donos nekoliko manjši od lanskega, pač pa bo kvaliteta mnogo boljša. Pričakujejo, da donos ne bo nižji od 1800 kg na hektar. Na kmetijskih posevstvih, posebno še na kmetijsko-industrijskem kombinatu Belje so pridelali po 25 do 30 stotov na hektar.

Francoski veterani iz prve svetovne vojne v Zagrebu

Francoski veterani iz prve svetovne vojne, člani organizacije »Poilus d'Orient« so predsinocnjim prispeli v Zagreb.

Stari francoski borci so včeraj dopoldne položili vence na francosko pokopališče in na grobove jugoslovanskih borcev na Mirogoju, zatem pa, so jim v Zagrebu priredili sprejem. Tajnik glavnega odbora Zveze borcev Hrvatske Marko Belinič je priredil gostom svečano kosilo

Povratek veleposlanika Barišiča

Dosedanji jugoslovanski veleposlanik v Bruslju Marjan Barišič je prispel te dni v Beograd. Veleposlanik Barišič bo kmalu prevzel nov položaj.

Proslava stoletnice rojstva NIKOLE TESLE

Beograd, 9. jul. (Tanjug). Poročali smo že, da se bo jutri začela v Beogradu proslava 100-letnice rojstva Nikole Tesle. Slovensko akademijo, na kateri bosta govorila tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović in profesor Aleksander Damjanović, bo začel dr. Milan Vidmar.

Med proslavo bodo priredili za udeležence več slovesnih sprejemov, med njimi tudi sprejem v Zveznem izvršnem svetu in sprejem v Izvršnem svetu Srbije.

Nadaljnja specializacija naših bank

S 1. septembrom bo začela poslovati nova — Jugoslovanska investicijska banka

Po ustanovitvi komunalnih bank, mestnih in zadržnih hranilnic ter zlasti posebne banke za zunanjo trgovino bomo v kratkem dobili novo banko z mrežo podružnic, in sicer Jugoslovansko investicijsko banko. Kljub temu, da je bila ustanovitev te banke napovedana, je prišla nekako nepričakovano, ker je bilo poprej govora o posebnih kmetijskih in industrijskih bankah. Vsekakor pomeni ustanovitev posebne investicijske banke pred drugimi, ki so bile napovedane, da je bila nujna in potrebna.

Nova Jugoslovanska investicijska banka bo ustanovljena kot enotna banka za vso državo z glavno centralo v Beogradu in centralami po glavnih mestih republik ter mrežo podružnic, kjer bo to potrebno, to je v večjih gospodarskih središčih. V krajih, kjer so v teku večje gradnje zlasti industrijskih objektov, bo banka lahko ustanovila svoje ekspoziature.

Nova banka bo izrazito poslovna banka, ki bo ob jamstvu države preuzela od Narodne banke številne posle. Opravljala jih bo lahko hitreje kot Narodna banka ter bo lahko upoštevala rentabilnost naložb. Pri tem je treba zlasti omeniti, da se v svojem poslovanju, zlasti pri odobranju investicijskih kreditov, ne bo držala kakih ustaljenih načel in morda natečajev kot sistema za odobranje takih kreditov, kot je to bilo doslej. Sistem, ki ima morda svoje dobre strani, ne more obveljati v razvijajočem se gospodarstvu s tempom, kot je pri nas, saj morajo podjetja čakati ne le na razpis ob določenem roku, temveč tudi na to, kdaj bo ta ali ona gospodarska dejavnost prišla na vrsto.

Osnovni posel, ki ga bo opravljala nova banka, bo kot je samo po sebi umevno, kreditiranje investicij. V tem pogledu si bo morala ustvariti svoj sistem dela, ki ji bo omogočil hitro odločanje, pravilno presojo ekonomskega pomena naložb in njihove rentabilnosti, zlasti pa kontrolo pri trošenju sredstev. Seveda bo nova banka razen kreditiranja investicij opravljala tudi druge posle, na primer financiranje investicij v imenu tistih, ki bodo dali sredstva na razpolago brez dolžnosti

vrnitve. Predvideno je, da bo tudi prodajala devize za potrebe investicij, dajala jamstva za posojila gospodarskih organizacij, ki bi jih te najele v inozemstvu za investicijske objekte, ki jih finansira banka. Razen tega bo nova banka upravljala sredstva, ki jih bo dobila iz državnih posojil, najetih v inozemstvu za finansiranje investicij. Kako je ta posel važen in po obsegu tudi velik, nam jasno povedo podatki o posameznih velikih investicijskih posojilih, ki smo jih in jih še sklepamo z drugimi državami zato, da bi čimprej zgradili doma potrebne industrijske in druge objekte.

Jugoslovanska invest. banka bo kot organizacija s posebnim položajem organizirana v distvu po načelih Narodne banke. Imela bo svoj upravni odbor, ki bo imel veliko pristojnost. Člani tega odbora bodo imenovani od Zveznega ali republiških izvršnih svetov in tudi od gospodarskih strokovnih združenj, Zveze gospodarskih zbornic in Glavne zadržne zveze FLRJ. Demokratično načelo upravljanja je v tem primeru poudarjeno še s potrebo strokovnega opravljanja poslov, ki zahtevajo posebno skrb.

Predvideno je, da bo nova banka začela poslovati z letošnjim 1. septembrom, tako da bo dovolj časa za potrebne predhodne priprave, ki zadevajo zlasti na tehnične in kadrovske težave. Upoštevati je namreč treba, da bo Narodna banka predala novi banki samo del poslov tako imenovanega dolgoročnega sektorja in da bo ostal pri njej še velik obseg poslov te vrste. Seveda bodo kmalu odstranili tudi te težave.

Naš bančni sistem se tako izpopolnjuje v novi smeri in računati moramo na to, da se bo poslovanje zboljšalo. Dosedanje skušnje nam namreč jasno kažejo, da nove banke, ki poslujejo po računu rentabilnosti, mnogo skrbneje presojuje vsak primer naložb svojih sredstev in se zato izogibajo tveganju. Tudi je postalo jasno, da so s svojim delom v tej smeri mnogo pripomogle, da se naš celoten obseg kreditov ni dvignil. Tako je bilo s kratkoročnim kreditiranjem in bo, kakor lahko upravičeno računamo, tudi s kreditiranjem investicij. S tem bo nova banka tudi utemeljila svoj obstoj

Edenovo pismo Bulganinu

V njem pojasnjuje britansko stališče do razorožitve

London, 9. julija (Reuter). — Foreign Office je objavil nocoj pismo, ki ga je ministrski predsednik Eden poslal predsedniku sovjetske vlade Bulganinu kot odgovor na pismo, ki ga je Bulganin minul mesec poslal Edenu v zvezi s problemom razorožitve. V Edenovem odgovoru, ki je bil sestavljen po posvetovanju z vsemi 14 v Atlantski zvezi članjimi državami, je rečeno, da so vzeli na znanje namen Sovjetske zveze, da bo zmanjšala svojo vojsko za 1.200.000 ljudi, potem pa je rečeno, da je Velika Britanija svojo vojsko že zmanjšala.

»Sodim,« pravi Edenov odgovor, »da so ta enostranska zmanjšanja koristna. Ne mislim pa, da sama po sebi zadostujejo za razvoj mednarodnega zaupanja in varnosti, kot to mi želimo.«

V Edenovem odgovoru je rečeno, da je za razvoj takšnega zaupanja bistvenega pomena razorožitev na podlagi mednarodnega sporazuma, ki bo predvideval učinkovito nadzorstvo in inspekcijo ter ustrezne ukrepe za zaščito pred nenadnim napadom.

Ministrski predsednik Eden pravi, da so si zahodne dežele v minulih desetih letih stalno prizadevale doseči takšen sporazum. Britanska vlada se bo še nadalje trudila, da bi prek OZN dosegli sporazum, ki bi predvideval omejitve, zmanjšanje in kontrolo oboroževanja, vsehvišji jedrsko orožje.

Eden zatem pravi, da se mu ne zdi izvedljivo, da bi Bulganinove predloge o nemškem vprašanju obravnavali ločeno od drugih problemov. »Želim,« je reče-

no v odgovoru, »da bi našli načine za zmanjšanje oboroženih sil in oboroževanja. Da bi pa dejansko prišlo do zmanjšanja napetosti v Evropi, je tudi potrebno, da zahodnoevropski narodi vedo, da obstoje jamstva glede njihove varnosti.« Na koncu Edenovega odgovora je rečeno, da bi širši dogovori, v katerih bi upoštevali in razorožitev in politična vprašanja, namreč ponovno združitve Nemčije, prispevali k temu, da bi dejansko napredovali v obravnavanju problema razorožitve. »Vedno bom pripravljen,« poudarja ministrski predsednik Eden, »pri tem vsestransko pomagati.«

Sporazum o ribolovu na Jadranu potrjen v Rimu

Rim, 9. jul. (Tanjug). Italijanska vlada je potrdila dve z jugoslovansko vlado sklenjeni pogodbi: o posebnih dobavah in o ribolovu na Jadranu.

Napoved stavke v britanski avtomobilski industriji

London, 9. jul. (Reuter). Voditelji 15 britanskih sindikalnih organizacij so sklenili, da bo 50.000 delavcev in uslužbencev britanske »avtomobilske korporacije« 23. julija začelo stavkati iz protesta, ker je ta korporacija nedavno odpustila 6000 delavcev. Sindikati zahtevajo, naj jih korporacija ponovno zaposli, oziroma naj jim izplača odškodnino.

OB BONNSKI ODGODITVI RATIFIKACIJE SPORAZUMA O NASIH TERJATVAH

Dve razlagi taktične poteze ki kažeta obe na isto zlo namero

(Od našega stalnega dopisnika) Bonn, 8. julija. — Prva žrtve zakona o splošni vojaški obveznosti je sporazum med Zvezno republiko in Jugoslavijo, tako je včeraj, ko je predsednik Zveznega zbora Gerstenmaier nenadoma zaključil zasedanje, sarkastično komentiral razplet dogodkov neki popularni nemški reporter. Ta duhovita domislica je zbudila smeh in odobravanje na novinarski galeriji. Njenemu avtorju se je posrečilo vsaj za trenutke prinesiti malo živahnosti med svoje izčrpane kolege,

na zrak in potem domov po napore mdevu in noči brez spanja.

Jaz pa nisem mogel tako hitro pozabiti tistega, kar je kolega dejal v šali. Še več. Njegova domislica me je pripravila do tega, da sem razmišljal o zvezi med obema zakonoma — »zmagovalcem in žrtvijem, tistim, ki je bil ravnokor izglasovan, in tistim, ki na žalost ni prišel na vrsto — čeprav je v tem primeru povsem nesmiselno govoriti o žrtvi.

Zakon o splošni vojaški obveznosti je povzročil silno razburjenje v vsej deželi, daleč večje kakor katerikoli drugi dosedanj zakon. V opoziciji nasproti njemu se je tokrat znašel veliko večji del javnosti, kot je je sicer v opoziciji proti tekoči vladni politiki. Vzlic temu je kancler, čeprav se je tega povsem zavedal, odločno zahteval, da je treba zakon sprejeti v roku, ki ga je on določil. V dveh dneh je 500 poslancev zavoljo tega zakona prebrlo v parlamentu nepretrgoma nad 30 ur.

Ratifikaciji sporazuma, ki ureja jugoslovanske finančne terjatve, nastale pred vojno in med vojno (deloma tudi sprično prejšnje vojaške obveznosti v tej deželi) pa niso posvetili potrebne pozornosti in tako je ostal v predalu, kjer čaka na prihodnje zasedanje, saj ni bil povezan z nikakršnim političnim rizikom. Obe vladi sta sporazum z dne 10. marca obeležili za dober začetek boljših gospodarskih stikov, ki so v zadnjih letih iz znanih razlogov močno nazadovale.

Potres na Kikladih

Na otoku Santorinu okrog 40 žrtev — Potres je hudo zadel tudi Heraklion in Kandijo

Atene, 9. julija (Reuter-AFP). Na Kikladih je nastal hudo močan potres, ki je prizadel več krajev na ondnotnih otokih in terjal mnogo človeških žrtev. Potres je zajel tudi Dodekanez in Kreto.

Epicenter potresa je bil na vulkanskem otoku Santorinu, na katerem je začel bruhati tudi ognjenik, ki je že skoraj 30 let miroval. Samo na tem otoku je bilo po ne nepopolnih podatkih ubitih 40 ljudi in razdejanih nad 100 hiš. Prebivalstvo je v pre-

plahu zapustilo hiše in se deloma tudi že umaknilo z otoka. Veliki valovi, ki so jih izzvali močni podmorski potresni sunki, so preplavili obalo otoka Kalimbo in del mesta na tem otoku. Preplavili so tudi obalo Herakliona in Kandije ter onod povzročili veliko gmotno škodo.

Na kraj nesreče so takoj poslali helikoptere in vojne ladje. Proti otokoma Santorin in los so odplule tudi že prve tovarne ladje z živili in sanitetnimi potrebščinami.

Dekoncentracija kapitala naj bi zamenjala državni poseg v gospodarstvo

Dunaj, 9. jul. (Tanjug). Avstrijski parlament bo začel v sredo obravnavati načrte zakona o razdelitvi pristojnosti v vladi in o uveljavljanju državne pogodbe.

V novi avstrijski vladi so pristojnosti razdeljene v smislu koalicijskega sporazuma med Ljudsko in Socialistično stranko. Nacionalizirana industrija je bila izločena iz pristojnosti ministrstva za promet in nacionalizirano industrijo, spričo česar imajo sedaj ministrstvo za promet in elektrogospodarstvo. Nacionalizirana industrija sodi v

pristojnost šestčlanskega vladnega odbora, v katerem so kancler, podkancler ter ministri za finance, trgovino, socialno skrbstvo in promet, torej trije člani Ljudske stranke in trije socialisti.

Avstrijski radio, ki je bil doslej izključno v pristojnosti prometnega ministra (socialista), je prešel na enak način v pristojnost odbora ministrov, v katerem so kancler, podkancler ter ministri za prosveto in promet.

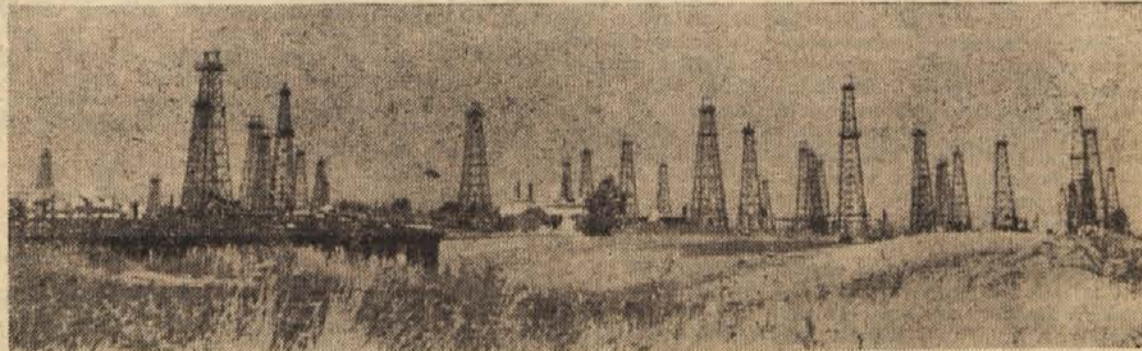
Tudi obrambno ministrstvo, ki so ga zaupali člani Ljudske stranke Grafu, bivšemu državnemu sekretarju v notranjem ministrstvu, je novost v avstrijski vladi.

Z zakonom o uveljavljanju državne pogodbe nameravajo urediti celo vrsto vprašanj, izvirajočih iz državne pogodbe, kot so na primer vprašanje nemške imovine, jamstev in obveznosti, ki jih je prevzela avstrijska vlada, odškodnine za avstrijske državljane, ki so na podlagi te pogodbe izgubili premoženje v drugih deželah in podobno.

bilo iz razumljivih razlogov bolj poudarjeno gledišče Ljudske stranke kot pa socialistov. Ljudska stranka ima v parlamentu 82 poslancev, socialisti pa 74. Naj je ta razlika še tako majhna, vendar kaže, da ima Ljudska stranka v parlamentu večjo moč kakor pa socialisti.

Ljudska stranka je proti pretirani koncentraciji premoženja, pri čemer misli na državni gospodarski sektor in računa z možnostjo, da bi z uvedbo tako imenovanih ljudskih delnic in podobno dekoncentrirali kapital nekaterih podjetij, predvsem bivših podjetij USIA. Celo nacionalizirane banke, ki bodo še nadalje ostale nacionalizirane, bodo pod nadzorstvom finančnega ministra, medtem ko so socialisti terjali, da bi prišle v pristojnost vladnega odbora, in bodo z oddajo svojih industrijskih deležev sodelovale v tej »dekoncentraciji kapitala«.

Med obema strankama vladne koalicije je prišla med debato o vladni deklaraciji do izraza še ena razlika v glediščih. Ljudska

Naftonosna polja pri Zistersdorfu na Nižnjem Avstrijskem, ki so bila po vojni v rokah sovjetskega podjetja USIA in naj bi jih zdaj prepustili privatnemu kapitalu

In zato so tu pričakovali, da bo uveljavljanje tega sporazuma v dogovorjenem roku spodbuda za nadaljnje napore v tej smeri. Ratifikacija sporazuma ne bi bila zahtevala niti trideseti del tistega časa, ki so ga porabili za prvi zakon, a vendar je niso utegnili obravnavati, ker so, kot kaže, čimtelji, ki so o tem odločili, menili, da jim bo to v večjo politično korist kakor sicer.

Takšno primerjanje obeh zakonov je precej shematično in zato načelno tudi nepriporočljivo. Toda oba konkretna primera, odnos do enega in do drugega ponazarjata določene politične nazore in zato ni bilo neupravičeno govoriti o obeh zakonih na ta način.

Se ena misel, izrečena v Zveznem zboru, je bila povod za podobna razmišljanja. Socialnodemokratski poslanec, ki je opozoril vladno večino, da bi odgoditev ratifikacije škodila bodočim odnosom med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo, se zlasti čisto mislijo s to odgoditvijo izvajati politični pritisk, je dejal, da pomenijo razni očitki, ki jih je slišati iz vrst vladnega bloka »vmešavanje v notranje zadeve druge dežele, kar je v nasprotju z duhom tega sporazuma.«

Poslanec je imel na žalost prav, če že ne formalno, pa vsakakor v bistvu. Izven slehernega dvoma je namreč, da se v ozadiju tega dejanja skriva namera, da bi v navidežno pravilni obliki izvajali politični pritisk na drugo stran. Tega ne more zanikati, kdor se je v minulem tednu pogosteje mudil v palači Zveznega zbora, v kateri so o vsem tem precej govorili na različne načine in z različnih stališč. O. M.

Dunajski politični krogi pričakujejo, da bodo pri odločanju o usodi bivših podjetij USIA, ki so bila prej pod upravo sovjetskih okupacijskih oblasti in ki potemtakem sodijo v okvir zakona o uveljavljanju državne pogodbe, morale neogibno priti do izraza večje ali manjše razlike med gledišči socialistov in Ljudske stranke.

Nekatera nesoglasja je bilo opaziti že, ko je kancler Raab 4. julija v parlamentu podal vladno deklaracijo, v kateri je

stranka se zavzema za podaljšanje konkordata iz leta 1954, medtem ko socialisti zavračajo ta konkordat iz pravnih in moralnih razlogov, ker ga je ratificiral »okrnjeni parlament, iz katerega so 1954 nasilno izločili socialistične poslance.«

Koalicijski odbor, v katerem je po pet predstavnikov Ljudske in Socialistične stranke, bo imel zdaj v času do prihodnjega zasedanja Zveznega zbora nalogo, najti kompromisno rešitev vseh teh vprašanj.

Z VSEH STRANI SVETA

ZDA

STAVKOVNO GIBANJE SE SIRI
Pittsburg, 9. jul. (Reuter). — Le malo je upanja, da bo v kratkem dosežen sporazum o prenehanju stavke 650.000 delavcev, zaposlenih v jeklarski industriji. Delavci so začeli stavkati pred tednom dni. Zahtevali so zvišanje mezd in boljše pogoje v novih delovnih pogodbah. Državni organi nameravajo danes obnoviti stike med voditelji obeh spornih strani.

Minuli teden se je stavkujočim pridružil še 50.000 delavcev v sorodnih industrijskih panogah, v tovarnah vagonov in kamionov. Število teh delavcev bo ta teden bržčas naraslo na 100.000.

Jutri bodo začeli stavkati verjetno tudi delavci v premogovnikih, ki so last jeklarskih družb.

ZSSR

NORODOM SIHANUK ODPOTOVAL V PARIZ
Moskva, 9. jul. (Tass). — Davi je odpotovala iz Moskve delegacija kambodške vlade. Na letališču so jo ob sivo pozdravili predsednik vlade Bulganin, zunanji minister Sepiiov in drugi. Kambodski ministrski predsednik Norodom Sihanuk je z delegacijo odpotoval v Pariz, odkoder bo krenil v Prago. Pred odhodom iz Moskve je izjavil, da je Kambodža globoko hvaležna Sovjetski zvezi, ker ji za dogovorjeno pomoč ni postavila nobenih političnih ali drugih pogojev.

SOVJETSKO-SEVERNO-KOREJSKI RAZGOVORI

Moskva, 9. jul. (Tanjug). — Davi so se v Moskvi začeli razgovori med delegacijama ZSSR in Severne Koreje. Sovjetsko delegacijo vodi predsednik vlade SZ Bulganin, severnokorejsko pa predsednik Kim Ir Sen. Sodijo da bodo obravnavali vrsto običajnih mednarodnih vprašanj, pa tudi vprašanja, ki zadevajo stike med obema deželama. Bržčas bodo razpravljali tudi o sovjetski gospodarski pomoči Severni Koreji.

ITALIJA

KONGRES ZA ELEKTRONIKO
Rim, 9. jul. (AFP). — Danes se je začel v Rimu mednarodni kongres za elektroniko. Na njem so se zbrali strokovnjaki iz 32 dežel, vsehvišji ZDA in ZSSR. Predsednik kongresa Bastilio Focaccia je izjavil, da bo kongres seznanil javnost s temeljnimi načeli elektronske fizike, ki bo po njegovi sodbi spreminjala podobo sodobne mehanike.

MALAJA
STAVKA V RUDNIKI
Kuala Lumpur, 9. jul. (Reuter). — Po vsej Malaji je začelo danes stavkati še 7000 delavcev, zaposlenih v rudarski industriji. Stavka je izbruhnila spričo spora v zvezi s sistemom delovnih izmen ob prostih dnevih. Stavko so proglasili sindikati, da bi delavcem naposled izplačali tudi mezde za proste nedelje. Včeraj 15.000 delavcev v 60 rudnikih ni prišlo na delo.

Pogajanja za boljše delovne odnose kmetijskega delavstva v Italiji

Rim, 9. jul. (Tanjug). Italijanski kmetijski delavci, včlanjeni v treh sindikalnih federacijah, so danes prekinili splošno stavko, ker sta jim ministri za kmetijstvo in delo zagotovila, da se bodo začela pogajanja o zboljšavanju ekonomsko-socialnega položaja kmetijskih delavcev na podlagi njih zahtev. Sindikalne federacije: demokratska, socialnodemokratska ter skupna komunistična in socialistična federacija in predstavniki ministrstva za delo se bodo sestali v sredo.

PREDSEDNIŠKA VOLILNA KAMPANJA V ZDA

Popularnost kandidatov pred političnimi postavkami v volilnih programih

Washington, 8. jul. (Tanjug). Poglavitna značilnost dosedanjih pripravljajalnih faze ameriške predvolilne kampanje, ki bo zaključena z imenovanjem predsedniških kandidatov na konvencijah obeh strank v drugi polovici avgusta, je v tem, da ni večjih programskih razlik med obema glavnima strankama. V nasprotju s prejšnjimi leti ni velikih volilnih problemov, ki bi lahko odločilno vplivali na razpoloženje in opredelitve volivcev. Demokrate, zlasti njihovi predstavniki v Kongresu, so skušali ustvariti »volilne afere«, toda Eisenhower je z naglimi in odločilnimi akcijami onemogočil vse njihove taktične načrte.

Z napovedjo, da bodo vložili tožbo proti največji ameriški in svetovni družbi »General Motors« zavejotvo njenega monopola v proizvodnji avtomobusov, so republikanci precej izpodkopalni glavno, precej popularno nasprotnikovo gleslo o tesni povezanosti vlade z velekapitalom.

Ne glede na to, da na podlagi prejšnjih izkušenj ne pričakujejo malone nobenih posledic te akcije, je bilo treba agitatorjem republikanske stranke nuditi vsaj formalni argument za pobijanje opozicijske krilatice: »Vse kar koristi General Motors«, koristi vladi.« Eisenhower je bil doslej popolnoma dosleden v podobnih potezah. Ni hotel izreči veta glede zakona o zvišanju izdatkov za letalstvo za eno milijardo dolarjev, čeprav to ne ustreza ne trenutnim načrtom Pentagona ne prizadevanju vlade, da bi uravnovesila proračun. Uprava lahko po ovinkih in ne da bi o tem obvestila javnost, pusti dodeljena sredstva nedotaknjena, hkrati pa je opozicija ne more obdolžiti, da zanemarja oborožene sile. Čeprav ni hotel podpisati zakona o farmerjih, ki ga je v volilne namene opozicija podprla, je Eisenhower z vrsto drugih olajšav opoziciji preprečil, da bi mogla obdolžiti vlado, da se ne meni za nenehno mazadovanje dohodkov kmetoval-

cev. Eisenhower si tudi ni prizadeval, da bi pobil vse kritike na račun pomanjkljivosti in neuspehov v zunanji politiki.

Z nekaterimi spremembami v stališču do Atlantske zveze in z napovedano široko razpravo o celotni zunanje-politični problematiki, posebno še o vojaški in gospodarski pomoči tujini je dal Eisenhower delno zadoščenje kritikom in skrhal ostrino njihovih morebitnih novih napadov. Eisenhower je odločno odpustil ministru za letalstvo, zdravstvo in notranje zadeve, kakor hitro se je pojavila možnost, da bi lahko nekateri nepravilnosti v njihovih resorih postale predmet škandala. Predsednik ZDA je znal biti odločen tudi do Kongresa, ko je izrekel veto glede zakona o podražitvi zemeljskega plina, ki bi prizadel milijone potrošnikov, hkrati pa je obsojil poskus velikih družb, da bi s podkupninami dosegle izglasovanje tega zakona. S tem so republikanci uspeh svo-

je predvolilne kampanje spravili v odvisnost zgolj propagandnih sposobnosti bodočih kandidatov. Pričakujejo, da bodo s takšno taktiko zmagali, kajti prepričani so, da se noben nasprotnik ne more v popularnosti kosati z Eisenhowerjem. Večina demokratov je pod vplivom južnega strankinega krila, ki ima v Kongresu glavno besedo, to taktiko sprejela, toda iz drugačnih razlogov. S podpiranjem Eisenhowerjevega zakonodajnega programa skušajo dokazati, da bi brez njihove podpore ostal na papirju in da bi ureditve ukrepov zahtevalo velike napore, ki jim telesno šibki Eisenhower ne bi bil kos. Tako bo, kot vse kaže, Eisenhowerjevo zdravje glavna tema zaključnega dela volilne kampanje. Sedanje analize kažejo, da je večina demokratov za Stevensonso, ki utegne baje s svojim zmernim stališčem pritegniti večino volivcev in ohraniti enotnost konservativnega in liberalnega krila Demokratske stranke. Veliko vprašanje pa je, kaj bo s Trumanovo željo in s težnjami mnogih demokratskih prvakov s Severa, ki bi hoteli imeti za predsedniškega kandidata Demokratske stranke raje nekoliko radikalnejšega Harrimana.

Naš novi roman

HANS FALLADA

„KAJ ZDAJ, FANT?“

Naš novi podlistek vam bo pripovedoval o knjigovodji Pinnebergu in o njegovi družinici. Zgodba vas bo popeljala v razmere malega človeka, opisovala vam bo njegovo radost, zadovoljstvo in skrb, objavljati pa jo bomo začeli v četrtek, 12. julija.

Zagotovite si redno prejetje lista in ne pozabite: Poputrnjem se bo začel v »Ljudski pravici« novi podlistek!

Sprehoda po II. obrtniškem velesejmu

Najbolj številno so zastopane krojaška, mizarska in kovinska obrt

Se preden smo stopili na razstaviščni prostor II. obrtniškega velesejma na Gospodarskem razstaviščju v Ljubljani, nas je ustavila skupina obiskovalcev in vlijudno vprašala:

»Je to velesejem?«

Bogme nismo jim mogli odgovoriti, kajti bili smo šele namenjeni, da si velesejem ogledamo. Verjetno so sodili po naših obrazih, da ne vemo odgovoriti, ker so se kar obrnili proti izhodu in za njimi smo slišali pripombo:

»Velesejem? Pa tako malo? Hm!«

Le kaj neki naj bi pomenil tisti »hm« ob koncu? Ko si bomo

ogledali ves razstaviščni prostor, bomo že vedeli zato kar pogumno na pot po razstaviščnem prostoru!

Levo in desno je zastopana mizarska obrt. Lepi izdelki — toda nič novega, še cene so stare. Malo naprej je volneno-pletilska obrt. Njihovi izdelki — paša za oči. Posebno ženske se zanimajo za pletilstvo toda... bolj za modo, kot za izdelke.

»Ali se da dobiti pri nas ta kroj?«

Krojji so lepi, to moramo priznati in če se nihče ali pa zelo redki zanimajo za same izdelke, so temu vzrok še vedno previ-

soke cene. Tudi če kdo vpraša za ceno, vpraša zatagadelj, da izračuna, koliko prihrani njegova žena, ko splete možu pulover, nogavice ali pa kaj drugega doma. Potem pa gre za lahkim nasmehom naprej po razstavnem prostoru.

Na levi sijajno urejena kopalnica. Graditelji malih stanovanjskih hišic se zelo zanimajo zanjo. Če že imajo denar za gradnjo hišice, ga bodo imeli tudi za moderno urejeno kopalnico, saj v sorazmerju z ostalimi pritlikavimi stanovanjske gradnje le ni tako draga. Obrtniki že sklepajo kupčije.

Državni mojster Podržaj razstavlja kuhinjske peči. Največjo, dolga je svojih štiri do pet metrov in je namenjena le večjim lokalom — ima že prodano. In centrifuge za pranje perila, tudi za te je zanimanje veliko, kajti takšne stvari smo doslej le uvažali. Mojster Podržaj jih izdeluje sam. Potem so na vrsti krojaški izdelki: »Moda«, »Elita« itd. tekmujejo, kdo bo kulturneje oblekel potrošnika. Ocenjevalni komisiji, ki bo ocenila posamezne izdelke, aranžma in vse ostalo, kar gre k ocenjevanju, ter najboljšemu podjetju dodelila eno izmed pripravljenih nagrad, ki niso majhne, se bo prav težko odločiti, kdo je boljši in kdo ima vse pogoje za nagrado.

Med izdelki krojaške, mizarske in kovinske obrti, se skrivajo izdelki še ostalih obrti, ki pa so v veliki manjšini, vendar zato nič manj privlačni, in vredni ogleda.

Slepi iz Stare Loke pri Skofji Loki so zastopani z izdelki lesno-pletilske in ščetarske obrti.

Brušenje stekla in ogledal — zanimivost zase! Tudi na tem področju smo napravili precejšen korak naprej in se prav lahko merimo s tovrstnimi izdelki iz inozemstva.

»V čem je pravzaprav razlika v primerjavi z inozemskimi izdelki? Poglejte tale loščilec!« nam je pokazal predstavnik obrtniškega podjetja »ERLA« iz Skofje Loke. »Motorček je motorček, isti v inozemstvu, kot pri nas, ker deluje po istem principu. Veži, oprema, barva in izdelava je ista, kot na uvoženih! Edina razlika med obema izdelkoma je ta, da pravijo prvemu »inozemska roba«, drugemu pa »domač izdelke«. In le cena je različna: pri domačih

izdelkih ni vračunan faktor in carina, zato je domač izdelek mnogo cenejši!«

Kovinska obrt ima oddelek zase na razstavnem prostoru. Tu pa so že razstavljeni predmeti, ki jih navaden državljan ne more kupiti, ali pa jih niti ne potrebuje. Toplotne naprave, ventilatorji vseh vrst in velikosti, medicinski instrumenti ter oprema, kmetijski stroji, gasilski in navadni vozovi. Mnogo stvari za pogledati in mnogo stvari za občudovati. In vendar — tudi mi smo si vse stvari zelo hitro ogledali in če bi bili skupina, ki nas je na začetku ustavila, bi tudi mi vprašali: »Je to vse?« Prepričani smo, da bi mnogi obrtniki iz različnih strok pokazali lahko več svojih izdelkov. Saj je v Sloveniji nad 15.700 obrtnih delavnic, na razstaviščju pa je zastopanih samo okrog 350 razstavljalcev. Prepričali pa smo se tudi, da tisti »hm« na začetku ni bil umesten. Na II. obrtniškem velesejmu, ki naj bi bil in tudi je manifestacija našega obrtništva, smo videli velik napredek našega povojnega obrtništva, napredek med prvimi in drugim velesejemom, nekaj novosti, drugače pa izdelke, ki se lahko merijo po kvaliteti in praktičnosti z vsemi tovrstnimi izdelki v inozemstvu. To pa je tudi največ, kar smo pričakovali od razstave, pa čeprav je majhna za pojem »velesejem«.

Obiskovalci obrtniškega velesejma si ogledujejo lično izdelane naprave za loščenje poda — proizvod škofjeloškega podjetja »Motor«

L. B.

Neredno plačujejo davke

V goriškem okraju redno plačujejo svoje obveznosti prebivalci revnejših občin, vsem ko imajo drugod občutne zaostanke — Najslabše plačujejo davke obrtniki

Redno in točno plačevanje davkov in drugih obveznosti posameznih kategorij prebivalstva, je velike važnosti za nemoteno poslovanje lokalnih organov oblasti in posredno tudi za normalno gospodarsko življenje širše skupnosti. Pravočasno izpolnjevanje teh obveznosti, je temeljni upravičen zahtevati tam, kjer razpolagajo davkoplačevalci z zadostnimi gmotnimi sredstvi, kot je to primer v nekaterih krajih goriškega okraja.

Sredi junija je bilo v okraju skupaj 128 milijonov dinarjev zapadlih davkov od kmetovalcev, obrtnikov in drugih samostojnih poklicev. Do konca meseca so prizadeti poravnali 77 odstotkov svojih obveznosti, tako da sedaj dolgujejo kmetje še 21 milijonov ter obrtniki 9,5 milijonov dinarjev. Izraženo v odstotkih so kmetje izpolnili 80 odstotkov svojih obveznosti, obrtniki pa komaj 58 odstotkov. Poudarimo naj, da gre večidel za obrtnike, ki imajo dovolj dela oziroma naro-

čil in nekateri celo uživajo monopol položaj na trgu.

Tudi pri kmetovalcih je opaziti, da svoje obveznosti na splošno točneje izpolnjujejo tisti iz revnejših krajev. Pregled po občinah kaže, da so v Ajdovščini izterjali 79 odstotkov davština, v Bovu 65, Cerknem 91, Dobrovem v Brdih 45, Idriji 80, Kanalu 66, Kobaridu 83, Komnu 96, Novi Gorici 65 (tu je največji dolžnik škofjska kapela na Kostanjevič), Šempetru pri Novi Gorici 61, Tolminu 63 in v vipavski občini 68 odstotkov.

Vtem ko je zaostanek v Goriških brdih še nekako razumljiv, saj je lani toča uničila ves pridelek, letos pa je bilo zgodnjih kmetijskih kultur in češenj zelo malo, pa so kmetovalci v spodnji in gornji Vipavski dolini ter na Goriškem iztržili precejšnje zneske za prodano zgodnjo povrtnino in češnje ter bi torej lahko svoje obveznosti v redu izpolnjevali. Velja ugotoviti, da je glede rednega plačevanja davkov državljanska zavest bolj razvita v pasivnih krajih kot v bogatejših krajih, kjer so sicer življenjski pogoji mnogo ugodnejši. Bolj sistematičnemu izterjevanju davština bi morali posvetiti večjo skrb tudi Občinski ljudski odbori, saj od rednega dotoka teh sredstev v marsičem zavisi ravnotežje v njihovih proračunih. M. D.

67 % KOBARIŠKIH OTROK RAHITIČNIH

Ob koncu šolskega leta je bil v kobariški občini zdravniški pregled vse šolske mladine. Ugotovili so zanimive podatke, ki kažejo, da zdravstveno stanje ni najboljše. 67 odstotkov šolske mladine je rahitične. Stevilka je prav porazna. To kaže, da se zmeraj ni dovolj razvita zdravstvena prosveta in znanje med starši. V teh obolenjih prednjačijo otroci iz Dežnice, ki jo lahko imenujemo gorsko vas. Starši so otroke napak hranili oziroma niso doumeli, da potrebujejo otroci veliko sonca. Prav tako ima zdrave zobe le 13 % otrok, kar tudi kaže na pomanjkanje kalcija in vitamina D. Vse kaže, da bodo sedanjí otroci, ki še ne hodijo v šolo, mnogo na boljšem, ker je vpeljana dobra patronažna služba.

Tudi o prehranjevanju otrok je vredno spregovoriti. Le 24 % otrok je dobro hranjenih, medtem ko je 20 % otrok podhranjenih. In kje naj bo potemtakem vzrok pogostih obolenj, če je 56 % šolskih otrok srednje hranjenih. Tu imata Rdeči križ in zdravstvena služba obilo dela, da predočita staršem, kakšen pomen ima zdrava prehrana. Razmisliiti bo treba tudi o anemiji. 23 % otrok je slabokrvnih, največ na Breginjskem, razen Breginja.

Tudi odbori žena zadružnic in odbori pri SZDL se morajo zavedati, da je med njihovimi nalogami tudi naloga, da skrbje za zdravje otrok, ki pa je v mnogočem odvisno od staršev, kako skrbje za otrokovo prehrano. Upati je, da bodo starši razumeli, kaj je treba storiti v teh kričečih primerih in da ne bodo skrivali otrok pred soncem. Pri nas je sonca dovolj, zato rahitisa ne bi smelo biti.

Pohvaliti pa je zdravstveno stanje otrok iz vasi Trnovo ob Soči, kjer so šolski otroci zdravi.

Od NANOSA do JADRANA

Resno stanje v slovenskih obmorskih gostinskih podjetjih

Upravni odbor okrajne gostinske zbornice v Kopru je te dni razpravljajl o raznih težavah gostinskih podjetij ob slovenski obali. Zaradi nizkega obiska tujih, predvsem pa domačih gostov je večina podjetij v deficitu. Sklenili so, da bodo nekateri hoteli v Portorožu začasnó prenehali obratovati, skoraj povsod pa bodo primorani občutno omejiti personal.

Glavni vzrok letošnjega nizkega dotoka gostov je objektivnega značaja. Ob začetku sezone se je namreč pojavila na tem področju manjša epidemija meningitisa, ki je preprečila obisk družin z nedoraslimi otroki. Hkrati pa so tudi razne neutemeljene govornice v zvezi z boleznijo marsikoga odvrgle, da bi preživel letni odmor na tem področju.

Cep rav je zdaj položaj precej boljši in je epidemija zaradi stabilnega legega vremena skoraj povsem prenehala, bo vendar do konca sezone zelo težko nadoknaditi izgubljeno. Predvsem bo potrebno gostinskim podjetjem zmanjšati nekatere datjave (amortizacija, občinske doklade) ter tako zagotoviti stalnemu gostinskemu osebju plače. Treba je namreč misliti tudi na prihodnjo turistično sezono in na nepopravljive vrzeli, ki bi nastale z odpustom in z odselitvijo kvalitetnega gostinskega kadra.

Na seji upravnega odbora Gostinske zbornice so obravnavali tudi vprašanje visokih cen vode. Gostinska podjetja morajo plačevati za 1 kubični meter porabljene vode 60 dinarjev). Motivacija Uprave okrajnega vodovoda, da bodo visoke cene preprečile nepotrebno in čezmerno porabo vode, ki je primanjkuje, ima dve pleti. Res je, da je kapaciteta rezervoarjev premajhna glede na potrebe in da je treba z vodo varčevati, res pa je tudi, da so visoke cene prisilile gostinska podjetja k pretiranemu varčevanju z vodo, kar ima lahko zelo škodljive posledice. Slovensko obmorsko področje namreč še zdaleč ni glede higienskih in sanitarnih naprav na konju, o čemer pričča tudi pojav manjših epidemij v zadnjih letih. Okrajna uprava vodovoda sicer nujno potrebuje sredstva za nove napeljave, toda ta sredstva je treba najti drugje, ne pa na račun higijene gostinskih obratov, ki imajo razen skrbj zaradi visokih cen vode na hrbtu še polno drugih težav.

Na seji so sklenili imenovati posebno komisijo, ki bo izdelala konkretne predloge glede znižanja cen vode v gostinskih podjetjih. Vsekakor pa bo potrebno še enkrat pregledati, če je razmerje cen v gostinstvu, industriji in široki potrošnji realno in napraviti ustrezne korekture. V široki potrošnji stane na primer 1 kubični meter vode le 15 din, možnosti za varčevanje pa so tu neprimerne večje kakor v gostinskih podjetjih. Čeprav je vprašanje precej zamočano in je vse polno čeniteljev, ki govore v prid teh ali onih, ga je vendar potrebno čimprej rešiti. Na področju, ki je podedovalo zaostalost in zanemarjenost, se s tako stvarjo, kot je voda, res ne kaže igrati. Z varčevanjem se res lahko nekako

prerinemo, končna rešitev pa je le v tem, da dobe vodovod, kanalizacija ter razne druge higijenske in sanitarne naprave izdatnejša finančna sredstva.

Zaostanek v izpolnjevanju družbenih obveznosti

Na svetovanju predsednikov občinskih svetov za družbeni plan in finance v Kopru so prazabili, da bo potrebno utrditi delo okrajne in občinskih uprav za finance. Le tako bo mogoče dobiti večja finančna sredstva iz davštine in drugih obveznosti, ki jih izvršijo v privatnem obrtniškem sektorju ter v kmetijstvu še niso izterjali. Čeprav je zakonski rok že minul, da bi izboljšali finančno in davčno službo, bodo občinski sveti za družbeni plan in finance do konca septembra uredili popolno evidenco vseh obveznosti, podvzeli pa bodo tudi ostrejša ukrepe. V vseh občinah bodo morali do konca tega meseca izvesti tretjo akcijo dohodnine v višini 75% celotnega letošnjega davka. Urediti bodo morali tudi evidenco vseh izseljenih oseb in dvoletnikov, zlasti v koprski, piranski in izolski občini.

Na seji so pripravili občinskim svetom, naj temeljito prouče Bilten OLO in se seznanijo z realizacijo dohodkov po letošnjem družbenem planu v pravnem podjetju. To naj bi jim služilo za orientacijo pri izdelavi družbenega plana za leto 1952, ki ga bodo začeli sestavljati že septembra.

TRI RAZLIČNE

V Zustrni pri Kopru se ljudje baje dan za dan bolj boje, da se bodo v bližnji prihodnosti hočes nočes morali znova priprizniti z navadami, ki so veljale v časih popolne zatemnitve. In upravičeno. Ze dokaj dolgo jih namreč z električno energijo oskrbujejo le v tolikini meri, da jim žarnice čisto brljajo komajda nekako tako kot sveče ali slabe petrolejke. Najhuje pri vsem tem pa je bržčas to, da morajo Zustrnčani in tujci iz svojih sstemajenih stanovanj meniti ali tebi nič zreti v nekaj metrov oddaljeno vrsto koprskih obalnih sonce v obliki svetilnic s številnimi fluorescentnimi cevmi. Pač nasprotje, ki ga po mnenju širokih krogov prebivalstva krajev na nasprotnih okrožjih koprškega zaliva kaže kar na moč urno omiliti.

Novembra bo začela obratovati mlekarina v Kobaridu

V veliki sirarni in mlekarini v Kobaridu so začeli te dni montirati stroje in drugo opremo. Del strojnih potrebščin so uvozili, vtem ko so ostale izdelala domača podjetja. Hkrati zaključujejo gradbena dela, ki so vezana na montažo strojev. Nova mlekarina, ki bo med najmodernejšimi v državi, bo začela obratovati konec oktobra ali najpozneje v začetku novembra letos. Dnevno bo lahko predelala do 15.000 litrov mleka, kolikor tudi znašajo normalne razpoložljive količine na področju kobariške in bovške občine. Sedaj predelujejo mleko v zaostalih in primitivno opremljenih vaških mlekarinah, ki so stare povprečno od 60 do 70 let. Poslej bodo le-te preuredili v zbiralnice mleka. Nova mlekarina v Kobaridu bo stala skupaj okrog 220 milijonov dinarjev.

Iz Bovškega kota

Gostinske obrate v Cezači je pregledala posebna komisija. Glede čednosti in higijene se je stanje v zasebnih gostinskih obratih precej zboljšalo. So pa v njih še razne pomanjklivosti, ki jih bo moč odpraviti, razen tistih, ki jih bo treba rešiti s skupnimi močmi, na primer vodovod. Četniti je res potrebna, da že enkrat dobi zdravo pitno vodo. Ljudje so na zboru volivcev sklenili, opraviti so na zemeljska dela za vodovod zmanjšali stroške.

Volaričev spomenik v Kobaridu

Volaričev spomenik v Kobaridu

Doklej bodo prekmurški kmetje sami proizvajali olje

Doma narejeno olje je cenejše, pa tudi slabše kakovosti — šušmarstvo tudi v proizvodnji olja — Slabo izkoriščanje semenja v domačih primitivnih stiskalnicah

V Prekmurju mnogi kmetje sami proizvajajo olje za svoje potrebe. To je tam v navadi od zadnje vojne sem, ko je bilo olje težavno dobiti v trgovini. Sedaj bi ga že lahko kupovali, vendar ga še vedno sami izdelujejo, saj je doma narejeno olje precej ceneje kot kupljeno. Proizvajalci, ki si napravijo olje samo za svoje potrebe, so namreč oproščeni davka na promet proizvodov. Ta davek znaša sedaj 120 dinarjev za kilogram olja, kar je skoraj tretjina cene olja na debelo (380 din).

Seveda vsak kmet nima lastne stiskalnice in drugih naprav za pridobivanje olja. Zato si te naprave izposojajo med seboj, kot je v navadi tudi izposojanje drugih stvari, ki jih potrebujejo bolj poredko, morda enkrat samkrat na leto. Tako izposojanje je seveda povsem v redu, čeprav trgovcem s semeni in najbrž tudi oljarnam ni najbolj pri srcu, saj jim zaradi tega odpadejo precejšnje količine bučnega semenja, ki ga kmetje sami potrošijo. Se bolj neljubo pa jim je šušmarjenje. Neredki podjetni lastniki stiskalnic so se namreč začeli ukvarjati s stiskanjem olja na veliko. Ne stiskajo ga samo zase, niti samo za sovaščane, ampak potujejo iz kraja v kraj ter so se spremenili v potujoče stiskalce olja. S tem tudi odvzemajo dokajšen del zasluzka mlinarjev, ki se razen z mletjem žita ukvarjajo tudi s stiskanjem bučnega semenja. V Prekmurju je takih mlinov kar 24. Seveda morajo vsi ti mlinarji odvajati davek — kot rečeno 120 dinarjev za vsak kilogram proizvedenega olja, medtem ko šušmarji razumljivo niso obdavčeni. Zato zadnji mnogo bolje zaslužijo kot mlinarji, ki so registrirani kot obrtniki.

Predstavniki trgovine in oljarn so o tem problemu že večkrat razpravljali, vendar doslej še niso ugotovili, kako pridobiti kmetje, da ne bi sam predeloval semenja oziroma se posluževal uslug šušmarjev, ampak da bi prodajali vse semenje ter kupovali potrebne količine olja v trgovini. (Milmogrede povedano, dobi sedaj za kilogram bučnih semen 50 din ali 15 dkg olja). Kaže, da bo prekmurški kmet izdeloval olje za svoje potrebe vse dotlej, dokler bo obstajal prometni davek na proizvodnjo olja, oziroma dokler ga bo oproščeni plačevati ali dokler ne bo uveden na stiskalnice davek, in sicer tolikšen, da se jih ne bo več splačalo imeti. Vprašanje je, če bi bil tak davek sploh umesten, prav gotovo pa kaže čimprej odpraviti šušmarstvo. Lastniki teh potujočih primitivnih oljarn naj bi se morda registrirali kot obrtniki, s čimer bi seveda prevzeli obveznost za plačevanje davka na promet proizvodov, ali pa bi morali opustiti to obrt in se posvetiti drugemu delu. S tem bi hkrati mnogim ljudem v Prekmurju zagotovili olje boljše kakovosti, kajti sedanjje, doma proizvedeno olje, ni najboljšje, kar je glede na primitivne naprave, s katerimi ga proizvajajo, povsem razumljivo. Vh.

OLJNIH POGAČAH SE DO 22 % MAŠČOB

Šušmarstvo pa je skupnosti škodljivo ne samo zato, ker je zaradi tega povzročena izguba dohodkov, to je za neodvedeni davek na promet proizvodov, ampak tudi zato, ker šušmarji zaradi primitivnih naprav mnogo slabše izkoriščajo semenje kot dobro urejene oljarne. V oljnih pogačah namreč ostane tudi do 22 % maščob, tako da bi se jih oljarnam celo izplačalo ponovno uporabiti, medtem ko jih šušmarji oziroma kmetje pokrmijo živini. Razumljivo je, da tudi drugi kmetje z lastnimi napravami prav tako slabo izkoriščajo semenje in da se torej v Prekmurju v celoti vsako leto izgubi z domačo proizvodnjo mnogo dragocenega bučnega semenja.

OLJNJIH POGAČAH SE DO 22 % MAŠČOB

Šušmarstvo pa je skupnosti škodljivo ne samo zato, ker je zaradi tega povzročena izguba dohodkov, to je za neodvedeni davek na promet proizvodov, ampak tudi zato, ker šušmarji zaradi primitivnih naprav mnogo slabše izkoriščajo semenje kot dobro urejene oljarne. V oljnih pogačah namreč ostane tudi do 22 % maščob, tako da bi se jih oljarnam celo izplačalo ponovno uporabiti, medtem ko jih šušmarji oziroma kmetje pokrmijo živini. Razumljivo je, da tudi drugi kmetje z lastnimi napravami prav tako slabo izkoriščajo semenje in da se torej v Prekmurju v celoti vsako leto izgubi z domačo proizvodnjo mnogo dragocenega bučnega semenja.

OLJNJIH POGAČAH SE DO 22 % MAŠČOB

Šušmarstvo pa je skupnosti škodljivo ne samo zato, ker je zaradi tega povzročena izguba dohodkov, to je za neodvedeni davek na promet proizvodov, ampak tudi zato, ker šušmarji zaradi primitivnih naprav mnogo slabše izkoriščajo semenje kot dobro urejene oljarne. V oljnih pogačah namreč ostane tudi do 22 % maščob, tako da bi se jih oljarnam celo izplačalo ponovno uporabiti, medtem ko jih šušmarji oziroma kmetje pokrmijo živini. Razumljivo je, da tudi drugi kmetje z lastnimi napravami prav tako slabo izkoriščajo semenje in da se torej v Prekmurju v celoti vsako leto izgubi z domačo proizvodnjo mnogo dragocenega bučnega semenja.

OLJNJIH POGAČAH SE DO 22 % MAŠČOB

Šušmarstvo pa je skupnosti škodljivo ne samo zato, ker je zaradi tega povzročena izguba dohodkov, to je za neodvedeni davek na promet proizvodov, ampak tudi zato, ker šušmarji zaradi primitivnih naprav mnogo slabše izkoriščajo semenje kot dobro urejene oljarne. V oljnih pogačah namreč ostane tudi do 22 % maščob, tako da bi se jih oljarnam celo izplačalo ponovno uporabiti, medtem ko jih šušmarji oziroma kmetje pokrmijo živini. Razumljivo je, da tudi drugi kmetje z lastnimi napravami prav tako slabo izkoriščajo semenje in da se torej v Prekmurju v celoti vsako leto izgubi z domačo proizvodnjo mnogo dragocenega bučnega semenja.

Au Festival de Paris LES VALETS DE L'AUTEUR SLOVÈNE CANKAR par le Théâtre National de Ljubljana

De gauche à droite: Anohka Levarjeva, Stane Sever, Maks Furijan, Janez Cesar, Pavle Kovic, Eduard Gregorin dans « Les Valets ».

Tako je predstavil pariški list »Le Parisien libéré« dne 3. julija naše dramske prvake, ki so gostovali v gledališču »Sarah Bernhardt«.

IV. LJUBLJANSKI FESTIVAL

Impozantna uprizoritev »PRODANE NEVESTE«

Ob idealnem vremenu in na prenapoljenem festivalnem prostoru ljubljanskih Križank se je v soboto, 7. julija odvijala odlična predstava Smetanove »Prodane neveste«.

odrom bolje vsklajena. Za poslušalce v prvih vrstah je igra orkestra vsekar prehrupna, medtem ko intenzivnost godal z oddaljenostjo od orkestra tako naglo pojema, da je od sredine auditorija pa do zadnjih vrst njih zvok še komaj zaznaven.

ni ansamblu še do zvočnega viška, je vtis očarljiv... Ljubljana je s festivalsko uprizoritvijo »Prodane neveste« ponovno dokazala svojo visoko stopnjo umetniške zmogljivosti.

Božidar Jakac: Ribji trg v Ljubljani. (Z razstave v mariborski Umetnostni galeriji.)

Dva nastopa igralske akademije August Strindberg: Oče

Strindbergova dramaturgija je take narave kot na priliko vrtnice: zbujajo strah in odpor ter hkrati zbuja in osvaja. Podobna je škorpionu z belo, svileno kožo.

Strindbergova dramaturgija je take narave kot na priliko vrtnice: zbujajo strah in odpor ter hkrati zbuja in osvaja. Podobna je škorpionu z belo, svileno kožo.

ko mu žena Laura vcepi dvom očetovstva. Bilj enotno in zlasti impresivnejši podoba je dala Laura Mija Janžekovičeva: vampirsko podoba žene je opremila s prikriti mironostjo, pod katero je grozljivo ostvarjanje tega načrta bi kljub psihološko zanimivi in primerni mironosti vendarle moralo imeti močnejši odraz v Laurini igri, zlasti v prizorih, ko ni skupaj z možem.

ko mu žena Laura vcepi dvom očetovstva. Bilj enotno in zlasti impresivnejši podoba je dala Laura Mija Janžekovičeva: vampirsko podoba žene je opremila s prikriti mironostjo, pod katero je grozljivo ostvarjanje tega načrta bi kljub psihološko zanimivi in primerni mironosti vendarle moralo imeti močnejši odraz v Laurini igri, zlasti v prizorih, ko ni skupaj z možem.

Galsworthy in Shakespeare

Nič manj zanimiv in mikaven od prvih dveh ni bil tretji letošnji javni nastop Akademije za igralsko umetnost, na katerem so si skušali osmerga semestra izreči, prof. Mire Danilove in slišatelji šestega semestra predavateljice Vide Junovne uprizorili Galsworthyjevo kratko dramo v treh prizorih »Prvi in zadnji« ter uvodne prizore in pastoralo iz Shakespeareove komedije »Kakor vam drago«.

bi soustvarjalno dotehtala režijsko zasnovano. Galsworthyjevo karakterno trojico Keith-Larry-Wanda so oblikovali Danilo Bežal, Franček Drogenik in Marija Semetova. Moralni spopad, ki ga sproži uboj Wandinega zvodnika, je izrazit in v psihološkem pogledu zelo intenziviran, a izražen — po točni oznaki Vladimirja Kralja — »sustavno udržanostjo angleške rase«.

PARIŠKI ZAPISKI LJUBLJANSKE DRAME

Tokrat je bilo pravzaprav prvič, da je ljubljanska Drama odšla na gostovanje v tujino. Spominjam se, s kakšno neotravnostjo, morebiti celo s skeptičnostjo jo je slovenska kulturna javnost spremljala ob njenem odhodu pred dobrim tednom.

postilji je režijsko odličn. Slavku Janu je treba čestitati. Kostumi ustrezajo dobi, so zelo provincialni in skromni, kakor pa zahteva delo...

IZ MODERNE GALERIJE

Anton Mahringer: Šent Jurij na Zili (olje, 1951)

Prav tako ni skoparila s pohvalami pariška kritika. Doslej so izšle tri in vse so polne priznanja. Eden izmed najresnejših kritikov Robert Kemp je na primer zapisal v »Mondes«: Toda to je bilo igrano, kakor je treba...

priložnosti imeli še večje uspehe in srečnejše okoliščine. Zaradi moči in globine umetnosti, ki so jo letos dokazali.

IZBRANO DELO IZAKA BABELA Komisia, ki skrbi za objavo literarne zapuščine znanega sovjetskega pisatelja Izaka Babela, je sklenila objaviti njegovo izbrano delo v eni knjigi.

Nove knjige in revije

KRONIKA. Časopis za slovensko krovno zgodovino. Leto III. št. 3. Bogata zgodovinsko društvo za Slovenijo, selcija za lokalno zgodovino Ljubljane, prinaša med važnejšimi članki in posebnimi štetivki razprave P. Blažnika (Pola) in vidiki slovenske krajevne zgodovine.

Pravnik, Glasilo za pravno teorijo in prakso.

LJUDSKA UPRAVA. Letnik IX. št. 1-4. Izdaja sekretariat za zakonodajo izvršnega sveta Ljudske republike Slovenije. Vsebine: Vida Tomšič: Sveti za vprašanja družine; France Bušar: Delitve celotnega dohodka gospodarskih organizacij; Zdenko Verstovšek: Nastavitve in napredovanje uslužbencev; Dr. Emil Ciferri: Občinski ljudski odbori in kmetijske zadruge.

CELJSKI GLEDALSKI LIST, št. 1. Poleg člankov o dramatičiji Potrčevke kronike »Zločine prinaša številka gledalca in obračun dela celjskega gledališča v letošnji sezoni, nekaj sestavkov o gledališki umetnosti in gledališki pisatelju.

TA TEDEN na ljubljanskem sodišču

Na sodišču se že močno pozna, da so nastopili dopusti. Vedno manj ljudi prihaja v sodno zgradbo. Tudi v sodnih oddelkih ni več toliko ljudi...

J. N. 28-letni tesar iz Ljubljane bo moral pred sodnike danes, ker je na delovnem mestu v Gradini v Bohoričevih ulicah v Ljubljani udaril s pestjo po glavi nekoga sodelavca...

Tega dne bosta sedla na zatožni klopi tudi Adolf Černeč, ki je bil že kaznovan zaradi poskusa pobege preko meje, sedaj pa prestaja upravno kazno...

Černeč je storil v maju letos kar šest vplonih tatvin v Ljubljani in odnesel okoli dvanajst milijonov denarja...

Slavko Pančur, ki je v preiskovalnem zaporu in je star šele 24 let, je pridobil ključničar, se je hotel, ko je postal brezposeln, zaradi odpusta iz službe...

Tudi J. Z. J. T. B. R. M. P. in B. S. so v preiskovalnem zaporu zaradi kaznivih dejanj velikih tatvin in bodo danes posojeni sodnikom, pa jih je pripeljal po njih nepoštostenost.

V sredo je razpored sodnih obravnav za ta teden zaključen. Tega dne bodo zagovarjali tatovi iz Litostroja...

Če hočeš enostavno, pa vendarle učinkovito rezo kožo, uporabljaj Tint Bell ROZNO MLEKO. Vsebuje naravno hrano, ki jih potrebuje tvoj telet.

DEŽURNA LEKARNA
Torek, dne 10. julija: lekarna Tabor, Trg revolucije 3.

PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Kiročena trmoglavka«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Torek 10. junija ob 20: Puccini: »Glan- ni Schicchi«; Rimski - Korzakov: »Seherzadna«. Red A.

Umetnostna galerija. Retrospektivna grafična razstava Božidarja Jakca. Umetnik razstavlja iz svojega bogatega opusa blizu 200 lesorezov, litografij, jedrkanj, suhih igel, akvatint, med temi tudi nekaj ilustracij in exhibicij. Razstava je odprta do 15. julija dnevno od 10-18, ob nedeljah pa od 10-13.

RODILE sor. Danijela Zorjan, 28 let, gospodinja, Vukovski dol - Bojana; Marija Vakej, 25 let, gospodinja, Vrhov dol - Slavico; Terezija Vodovnik 36 let, gospodinja, Radizel - Miroslava; Alojzija Težak, 21 let, gospodinja, Sp. Polje - Ireno; Pavlina Topolovec, 23 let, gospodinja, Dobrenje - Olgo; Marija Teichman, 27 let, gospodinja, Spodnja - Stefanija Senkinec, 23 let, gospodinja, Hotinja vas - Mirico; Frančiška Štumberger, 31 let, sivalka TVVI, Razvanje - Ivico; Vida Sadovnik, 30 let, gospodinja, Rog, Slatina - Mileno; Elizabeta Rojko, 22 let, gospodinja, Bače - Zdenko; Ana Pernat, 20 let, gospodinja, Bače - Zdenko.

ZAHVALA
Iskreno se zahvaljujem primariju Splošne bolnišnice Slovenj Gradec dr. Simoniti in dr. Dolencu za takšno skrb in požrtvovalnost mojemu možu.

RAFKU ČOBALU
Istočasno se zahvaljujem vsem onim, ki so ga spremili, darovalcem govornu podjetju »Bokst promet« v Valenju, ter Zajčevim in Petretičem, ki so mi ob tem trenutku nudili svojo pomoč.

Zalujča žena z otroki.

IZPRED SODIŠČA V LJUBLJANI

Namesto da bi plačal, se je hotel poplačati

Alojz Hrovat, ki je zaposlen kot kurjacev v železniški kurirnici v Ljubljani, se je moral to pot že drugič zagovarjati pred sodiščem zaradi tatvine. Lanj je bil vzel na delovnišči Uprave mestnega vodovoda v Gotni vasi pri Novem mestu s francoske vrednega 3000 din. Za to je prejel, ker je bil šele prvič kaznovan, le dvajset dni zapore. Že takrat se je skušal izvoliti z izgovorom, da je vzel to orodje sosedni delovni skupini le, ker je zmanjkalo tudi njegovi skupini enak predmet. Šele, ko so mu dokazali, da je prejel od kupca tega s francoske 500 din, ni mogel več iz zanke, ki si jo je sam nataknil, čeprav je še vedno zatrjeval, da si je 500 din od kupca le izposodil.

To pot pa se je spravil nad ročno blagajno v gostilni Jesti na lgu. S prijateljem sta jo mahnila oktobra lani na lg. Hrovat pravi, da je hotel tam obiskati neko svoje slučajno znanke. Naročila sta si kosilo in ga tudi priložno zalila. Bila sta že tako dobre volje, da sta začela prepevati. Ker so je gostilničarjeva hčerka hala, da bosta prebudila njenega otroka, ki je spal v sosednji sobi, je oba gosta spravila v drugo gostilniško sobo, kjer je bil tudi zaklenjen predal s približno 10.000 din gotovine. Gosta sta postajala vse bolj hrupna in prebudila tudi otroka, ki je zafakal. Mati je skočila k njemu, da bi ga potolažila. Za njo je odšel kmalu tudi Hrovatov tovariš, tako da je ostal Hrovat v sobi sam. Nenadoma se je odločil, da bo vplonil in pobral denar. Z nožem je dvignil pokrov predala z denarjem. Bil pa je premoledno previden. Gostilničarjeva hčerka, pa tudi Hrovatov prijatelj, sta zaslišana, kako je zakrčala ključavnico. Gostilničarjeva hčerka je pustila otroka in planila v sobo. Vsa presenečena je opazila Hrovata pri odprtem predalu, ko je držal v rokah sedem tisočakov. Prijela ga je za rokav, iz žepa pa mu potegnila kop zmečkanih bankovcev. Ko je začela vpiti, je poslal Hrovatu toliko vroče, da jo je urno odkuril v sosednji gozd. Za njim pa je stekel tudi njegov prijatelj. Nista pa imela sreče, ker so ju, ko sta zopet stopila na cesto, že pričakali mileniški in ju aretirali. Pri telesni preiskavi so našli v žepu Hrovatovega sukajnice še za 1470 din zmečkanih bankovcev.

Hrovat se je hotel tudi tokrat prikazati kot žrtev. Trdil je, da mu o kakem denarju, ki naj bi ga bil ukradel, sploh ni nič znanega; zbežal pa je, ker ga je bilo sram, da bi ga kdo doživel tatvine in bi imel zaradi tega lahko tudi kake silitosti. Sodišče je hotel tudi prepričati, da se ni bil nikoli kaznovan zaradi tatvine, ampak le zaradi pretepa.

Seveda pa takemu nainvemu zagovoru sodišče ni nasledilo in je Hrovata obsodilo na osem mesecev strogega zapore. -k

Na račun delodajalca

Tuje lastnine tudi 28-letni elektro-monter P. G. iz Ljubljane ne more pustiti pri miru. Že dvakrat se je moral zagovarjati pred sodniki zaradi tega: odsedel je že eno leto strogega zapore, ker si je bil privoščil na tuj račun iz nekega izloženega okna v Zidovski ulici večje število steklenic z različni alkoholnimi pijačami in šest mesecev zapore, ker je bil izmaknil nekemu pijanemu gostu v restavraciji »Union« 5000 din, pa ga vse to ni toliko izmudrilo, da bi se posvetil rajši svojemu delu in družini.

Ko je bil zaposlen pri podjetju »Elektroinstalacija« v Ljubljani in je montiral elektriko v Delavskem domu, je izmaknil 100 metrov izolirane žice in jo hotel nato prodati nekemu obrtniku. Ta pa je bil toliko pošten, da je obvestil o tem oškodovano podjetje. Ko je zastopnik podjetja poslal nepošteno prijatelja, se našel pri njem še vse v zvezi s tem podjetje zaradi tatvine ne trpi nobene škode.

P. G. je tatvino takoj tudi priznal. Zagovarjal se je, da je tatvino žice storil, ker je moral plačati neko upravno kazno, na katero je bil obsojen od sodnika za prekrške, zaradi nepravilne vožnje na kolesu, katero pa je po njegovem mnenju zakrivil bolj uslužbenec podjetja, kakor pa on sam, ker mu je rekel, naj se vozi z njim vstric.

Tako samovoljno poplačilo s tatvino pa ni dovoljeno in tatvina ostane tatvina, zato je P. G. prejel tri mesece zapore. -k

Protiperonosopna služba

Poročilo za dne 9. julija 1956
Preko nedelje je bilo lepo in toplo vreme po vsej Sloveniji. Srednja dnevna temperatura se je gibala med 19 in 26 stopinj Celzija. Maksimalna temperatura je dosegla 29 stopinj, minimalna pa je kolebala med 14 in 19 stopinj Celzija. V vsej Sloveniji ni bilo padavin.

Napoved: Kljub temu, da zadnje dni ni deževalo po vsej Sloveniji, je bila na Primorskem, predvsem pa v nižinskih legah, močna rosa, ki je tudi zadostovala, da se izvršijo manjše infekcije. Zaradi tega svetujemo vinogradnikom Goriških brd, Sempetra pri Gorici, Ajševce, Branika, Vrtojbe, Vošče drage, Kopr, Izole, Portoroža, Skočjana pri Kopr, Ankarana, doline Rižane, Tribana, Strunjana in Smarja nad Koprmo, naj četrtič poškropijo svoje vinograde.

Predvsem je potrebno poškropiti one vinograde v omenjenih krajih, kjer se je v zadnjih dneh pojavljala močnejša rosa. Ostale vinograde že ni potrebno četrtič škropiti. Bordojski brozgi vedno prinesejte enega od žvepljenih preparatov, kot so Cosan, Kumulus ali Sumporol. Na 100 litrov brozge dodajte 200 do 250 g enega od omenjenih preparatov. Kmetijski inštitut LRS

OBVESTILO SADJARJEM
Sadjarji okolice Ljubljane, Kranja, Zabrnice, Skofje Loke, Vrhnike, Grosuplja, Trebnjega in Novega mesta, če hočete imeti v jeseni zdravo sadje in dober pridelek, poškropite četrtič sadno dreveje proti škrlupju (fuzikladiju).

Za škropljenje sadnega dreveja proti škrlupju uporabljajte 0,3% Dithane, 1% bakreno apno ali pa 0,3% Cosan. Da zavaruje te plodove pred ljabolčnim zaviljajem, vedno prinesejte enemu od teh sredstev 0,2% Lindane olja ali 0,2% Gesarola 50, lahko pa prinesejte tudi 0,05 do 0,1% Fosferno 20 ali E-605 forte ali Parathion v isti koncentraciji (50-100 g na 100 l brozge).

V kolikor uporabljate za škropljenje Fosferno, E-605 forte ali Parathion, bodite previdni, ker so sredstva zelo strupena. Kmetijski inštitut LRS

RADIO LJUBLJANA

TOREK, 10. JULIJA
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansambel - 20.30 Tedenski notranje-politični pregled - 20.40 Melodije J. Offenbacha - 20.55 Radijska igra F. Hoerschelmann: Pot osmih minut - 22.15-23.00 Primož Ramovš: Tretja simfonija - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansambel - 20.30 Tedenski notranje-politični pregled - 20.40 Melodije J. Offenbacha - 20.55 Radijska igra F. Hoerschelmann: Pot osmih minut - 22.15-23.00 Primož Ramovš: Tretja simfonija - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansambel - 20.30 Tedenski notranje-politični pregled - 20.40 Melodije J. Offenbacha - 20.55 Radijska igra F. Hoerschelmann: Pot osmih minut - 22.15-23.00 Primož Ramovš: Tretja simfonija - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansambel - 20.30 Tedenski notranje-politični pregled - 20.40 Melodije J. Offenbacha - 20.55 Radijska igra F. Hoerschelmann: Pot osmih minut - 22.15-23.00 Primož Ramovš: Tretja simfonija - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansambel - 20.30 Tedenski notranje-politični pregled - 20.40 Melodije J. Offenbacha - 20.55 Radijska igra F. Hoerschelmann: Pot osmih minut - 22.15-23.00 Primož Ramovš: Tretja simfonija - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansambel - 20.30 Tedenski notranje-politični pregled - 20.40 Melodije J. Offenbacha - 20.55 Radijska igra F. Hoerschelmann: Pot osmih minut - 22.15-23.00 Primož Ramovš: Tretja simfonija - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansambel - 20.30 Tedenski notranje-politični pregled - 20.40 Melodije J. Offenbacha - 20.55 Radijska igra F. Hoerschelmann: Pot osmih minut - 22.15-23.00 Primož Ramovš: Tretja simfonija - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansambel - 20.30 Tedenski notranje-politični pregled - 20.40 Melodije J. Offenbacha - 20.55 Radijska igra F. Hoerschelmann: Pot osmih minut - 22.15-23.00 Primož Ramovš: Tretja simfonija - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansambel - 20.30 Tedenski notranje-politični pregled - 20.40 Melodije J. Offenbacha - 20.55 Radijska igra F. Hoerschelmann: Pot osmih minut - 22.15-23.00 Primož Ramovš: Tretja simfonija - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansambel - 20.30 Tedenski notranje-politični pregled - 20.40 Melodije J. Offenbacha - 20.55 Radijska igra F. Hoerschelmann: Pot osmih minut - 22.15-23.00 Primož Ramovš: Tretja simfonija - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tuljino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Šalci (pester glasbeni spored) - 6.20-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 8.00 Madrigale poje Ljubljanski komorni zbor - 8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa - 8.50 Iz filmov in glasbenih revij - 9.30 Fritz Rauh: Med Eskimi na Aljaski (prev. M. Klemenčič) - 9.55 Sereznada v mesečni (Zivljenje in delo skladatelja Glenna Millera) - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Mali koncert orkestralne glasbe - 11.45 Cilebanom, dober dan (Martha Crauford: Pike, Gustav Strniša: Muca Maca) - 12.00 Od melodije do melodije, vmes ob - 12.30-12.40 Za kmečke gospodinjice: Vkuhajte prvo sadje in zelenjavo - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper - 14.30 Za dom in žene - 14.40 Zelite ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Mladinski zbori poje - 16.00 Utrinki iz literature: Povelj Kristine Susterjeve (ob 90-letnici najstarejših slovenske pesnice - 16.20 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Sportni tečnik - 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor - 18.50 Zunanje-politični feljton: Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik 20.00 Slovenske narodne igre Narodni ansamb

Zavezníštvo Z BAKTERIJAMI

Vsako, ki so ga navdušile Paul de Kruirove knjige o loveh na mikroba in borcih proti smrti, stopi poln pričakovanja v prostore mikrobiološko-biokemične skupine na Kemičnem inštitutu »Boris Kidrič« SAZU v Ljubljani, obstane ob svetli omari na hodniku malce razočaran. Čeprav je tudi še takemu laiku jasno, da bakterij ne more in ne more videti s prostim očesom, razočaranost zre v nekaj sto, drugo ali drugi zloženih epruvet in napetja možgane, da bi doumel, kako so na Kemičnem inštitutu uspešno sklenili zavezníštvo z bakterijami, o čemer je slišal nekaj pripovedovati. Dokler ga ne odredi prijazen prof. dr. Blinčeva, je vse premišljevanje zaman, njena razlaga pa razgrne nov, prezanimiv svet, ki tako navdihuje romantično domišljijo poslušalca, da kar presliši število

STAR KRUIH NE BO VEČ NITAV IN PLESIV — KRMILNI KVAS IZ INDUSTRIJSKIH ODPADNIH VODA, SLAME IN DRUGIH RASTLINSKIH ODPADKOV — USPEHI KEMIČNEGA INŠTITUTA »BORIS KIDRIČ« SAZU V LJUBLJANI

poskusov in pripovedovanje o dolgotrajnih raziskavah.

CEMU ZAVEZNÍŠTVO?

Tudi laik začena razumeti: kulturo bakterij prenesejo, cepijo na različna gojišča, kot n. pr. sulfatno lužnico v odpadnih vodah ali na nekakšno »gojlo« iz rastlinskih odpadkov — koruznih in sončničnih stebel, slame in podobnega.

Bakterijam s tem ne bi mogli narediti večjega zadovoljstva. Menda jim je še lepše kot kokoši

v prosu ali miši v siru. Materijo, ki so jim jo pripravili kemiki, marljivo žro in se pridno razmnožujejo. Prav nič jim zdaj ne zanima, ali gre za laboratorijske ali polindustrijske poskuse, in prav nič jih ne bo jutri, ko bodo začeli naši kemiki industrijske poskuse za pridobivanje krmnega kvasa, xiloz, butanola in acetona. Glavno je, da jim bodo kemiki pripravili ustrezno hrano v zadostnih količinah in jih položili vanjo kot dete v zibko. — Potem bodo že priskočile na pomoč!

PRVI KILOGRAMI KRMNEGA KVASA NA PREIZKUŠNJI V PONOVIČAH

Mikrobiološko-biokemični skupini se je doslej posrečilo v laboratorijskem in polindustrijskem obsegu izdelati iz sulfatne lužnice nekaj kilogramov krmnega kvasa, ki njegovo uporabnost že preizkušajo na državnem posestvu v Ponovičah. Prav tako so izdelali nekaj krmnega kvasa iz rastlinskih odpadkov.

Dr. Blinčeva je izrazila upanje, da bo mogoče uporabiti krmni kvas iz rastlinskih odpadkov kot hranilni kvas za ljudi, in dodala:

»Do kraja moramo le še pročitati, ali ne bi morda kako škodoval organizmu.« (Čeprav smo poduhali in polizali z dlani le majceno, majceno količino krmnega kvasa, nas je potem, ko smo to slišeli, dva dni bolel želodec.)

Problem pridobivanja krmnega kvasa so po izjavi prof. dr. Blinčeve osvetlili z vseh strani. Sedaj nadaljujejo s poskusi pridobivanja butanola in acetona iz rastlinskih odpadkov. Poskusi so uspešni, pridobivanje pa nameravajo dopolniti v toliko, da bi krmni kvas, butanol in aceton dobivali hkrati. Prav tako poskušajo pridobivati iz sulfatne lužnice razen krmnega kvasa še xilozo, ki je po njej veliko povpraševanje zaradi njenega velikega pomena v organski industriji.

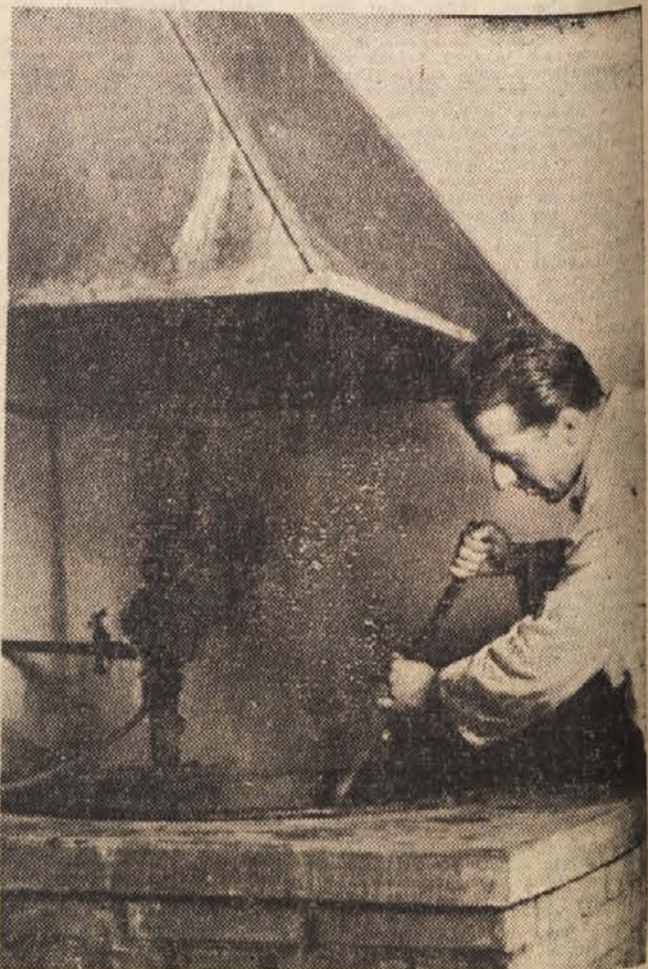
DVA TEDNA STAR KRUIH — ZDRAV IN UŽITEN

Krmni kvas, butanol, aceton in xilozo pa niso edini uspehi zavezníštva z bakterijami. Mikrobiološko-biokemični skupini je uspelo izdelati preparat, ki zagotavlja ob zavezníštvu s pro-

pionskimi kislimi bakterijami zdrav kruh tudi pri 30 stopinjah Celzija in pri 70 do 90-odstotni vlagi čela dva tedna. Preparat preprečuje nitavost kruha in okuženje z glivicami plesnobe med mesenjem, ne odstrani pa nevarnosti okuženja z glivicami plesnobe od zunaj, ko je kruh že pečen. Zato so naši kemiki iskali in končno jim je uspelo: pripravili so poseben premaz, ki z njim prevleče površino kruha, ko ga spečejo v svoji »pekarni«.

Preden smo se poslovlili, smo vprašali, kakšne načrte ima skupina, ki sodeluje pod vodstvom dr. Blinčeve tudi pri raziskavah industrijskih odpadnih voda in njih škodljivosti za floro in favno.

»Na vsak način bomo nadaljevali doslej začete raziskave,« nam je odgovorila prof. dr. Blinčeva. »V prihodnosti pa se bomo morda srečali s pridobivanjem maščob iz morskih alg.« S. L.

Kemiki mikrobiološko-biokemične skupine na Kemičnem inštitutu »Boris Kidrič« so pravcati kuharji in peki. Na sliki vidimo enega izmed njih pri kotlu za čiščenje sulfatne lužnice.

Na constduinkerški obali v Belgiji so imeli pred dnevi tradicionalni »praznik rakov«. Posebno pozornost je zbujal ribič na konju, ki je po plitki vodi ob obali vlekel mrežo, kot kaže naša slika.

BOLJŠO PŠENICO IŠČEJO

Oddelek za kmetijstvo ZDA in poskusna postaja v Missouriju že dalj časa proučujeta kitajsko jaro pšenico. Tega dela se je lotil predvsem dr. Sears, ki je pšenični sorti odstranjeval kromosome, da bi tako prišel na znanstveni osnovi do podatkov o značilnosti posameznih vrst pšenice. Znano je, da so lastnosti

pšenice odvisne od 21 parov doslej ugotovljenih kromosomov. Dr. Searsu je uspelo med petnajstletnim proučevanjem ugotoviti, kaj se zgodi, če odstrani določene pare kromosomov. Z odstranitvijo le enega samega kromosoma se je zmanjšala višina dorasle rastline za 30%, steblo je potemnelo, plodnost pa se je zmanjšala celo za 75%. Znanstveno proučevalna dela opravljajo z namenom, da bi točno ugotovili povezanost kromosomov raznih vrst pšenice ter umetno vzgojili nove vrste z lastnostmi, kakršnih zdaj nima nobena med njimi.

Odkritja pri Lyonu

Ko so odkopavali razvaline galsko-romanskega mesta, so odkrili doje zelo lepih mozaikov, ki sta odlično ohranjena, čeprav izvirata iz prvih let našega štetja.

Pred kratkim so našli francoski arheologi 1200 m visoko v pogorju Jura zelo dobro ohranjeno bronasto sekuro, ki je dolga 29 cm, tehta okoli 800 g in o njej menijo, da je iz petnajstega stoletja pred našim štetjem.

74 smrtnih žrtev je zahtevala letalska nesreča na morskem gladini pred New Jerseyem. Obalna straža je spravila na breg nekaj trupel, ki so jih prepeljali v New York, da bi jih identificirali. Na sliki je v ospredju kup iz morja privlečenih letalskih razbitin, med njimi tudi dvoje skoraj nepoškodovanih naslanjal. — Neki poročnik je opazil gorečo letalo »Super Constellation« venezuelske letalske družbe in je takoj organiziral reševalno skupino, vendar ji ni uspelo rešiti niti enega človeškega življenja.

Invazija PINGVINOV

Po zadnjih poročilih je angleško oporišče, ki so ga uredili v okviru mednarodnega geofizikalnega leta na antarktičnem kontinentu v Halley Bayu, preplavilo na tisoče velikih cesarskih pingvinov, ki so visoki 105 centimetrov. To poročilo je posredovala v Anglijo angleška admiraliteta. Vodja angleške ekspedicije kirurg in kapetan korvete Dalglish je poslal zelo obširno poročilo tudi Združenju opazovalcev ptic angleške vojne mornarice, v katerem pravi, da je prišlo v mesecu maju na antarktično obalo, kjer stoji angleško oporišče, okoli 10.000 pingvinov. Vsa ta množica pingvinov se je naselila kakih 800 metrov stran od oporišča.

Kmalu za temi prvimi poročili je vodja ekspedicije Dalglish poslal še eno podrobnejše poročilo, v katerem pravi, da se število cesarskih pingvinov v njihovi naselbini nenehno veča, ker prihajajo novi. Dalglish je že posnel na magnetofonski trak glasove pingvinov in je prepričan, da mu bo uspelo v celoti proučiti tudi njihov način razmnoževanja in vzgajanja mladitčev.

Cesarski pingvin je edina ptica, ki o njej vemo, da gradi gnezda na antarktični celini. Samice zneso v ta gnezda jajca sredi zimskega mraka, vendar pa pri cesarskih pingvinih valijo le samci, in sicer tako, da držijo jajca na nogah. Le tako ga je mogoče obvarovati pred mrazom, saj pade na Antarktiki v tem času temperatura pogosto na 60 stopinj pod ničlo. Pingvini 60 ali 65 dni, kolikor je potrebno, da se iz jajca izvali piščanec, sploh ničesar ne jedo.

Druga poročila o teh zanimi-

vih antarktičnih pticah so poslali združenju z ladje »Protector«, ki jo po plovi v antarktičnih vodah sedaj popravljajo v Portsmouthu. Skupina opazovalcev ptic na tej ladji je imela na vsej poti opazovalnico na poveljniškem mostu. Ladja je obiskala na svojem potovanju tudi južno otočje Sandwich, ki ga obišče le redkokdaj razen ladij za lov na tjujnje. Domnevajo, da je poročilo te opazovalne skupine o navadah antarktičnih ptic najpopolnejša ornitološka ugotovitev, kar so jih kdajkoli dobili s tega razmeroma neraziskanega dela sveta.

Rusi izpopolnjujejo SALKOVO CEPIVO

Bralci se gotovo še spominjajo velike radosti in takoj nato tudi silovitega razburjenja v ameriški javnosti, ko je znanstvenik Salk napovedal prvo uspešno cepivo proti otroški ohromelosti, bole-

ni, ki je posebno nevarna odraslim in je v Združenih državah močno razširjena. Kot je znano, je imel to bolezen tudi nekdanji ameriški predsednik Roosevelt.

Američani so takoj na široko preizkusili Salkovo cepivo, potem pa je prišlo zaradi malomarnega postopka neke tovarne — množično proizvodnjo je prevzelo pet ameriških podjetij — do ne-ljubih posledic, saj je zaradi cepiva zbolelo nekaj otrok. Preiskava je pokazala, da so zboleli otroci, ki so jih cepili s serumom ene same tovarne, medtem ko proizvođači drugih podjetij niso pokazali škodljivih posledic.

Pred nekaj meseci so ruski znanstveniki na obisku v Združenih državah proučevali tudi Salkovo cepivo, nedavno pa so objavili, da ga zdaj izpopolnjujejo. Na konferenci znanstvenikov v Leningradu je dejal pomočnik sovjetskega ministra za narodno zdravje, da dela pri proučevanju in izpopolnjevanju tega cepiva uspešno napredujejo in da so Sovjeti zgradili v ta namen nov inštitut, ki bo proučeval v glavnem samo otroško ohromelost. Razen tega so poročali na konferenci, da so v Sovjetski zvezi povsem zatrli povratni tifus, tuberkuloza in malarija pa naglo upadata.

Gozdni požar v Arizoni

Na ameriškem jugozahodu je prišlo do velikega gozdnega požara, ki je zajel velika gozdna področja v državi Arizona in je povzročil večmilijsko škodo. V boju za omejitve požara je sodelovalo več tisoč ljudi, ki so imeli na razpolago najodobnejša sredstva. V celoti je ogenj uničil področje 18.000 oralov

Drobne ZANIMIVOSTI

ANTIBIOTIK TEKOCINA
Kakor poročata časopis družva ameriških kemikov, so našli novi antibiotik, ki ni v kristalizirani obliki kakor doslej znani antibiotiki, marveč v tekočem stanju. Novo vrsto antibiotika izločajo žive nekoga južnoameriškega pajka iz družine Gonyleptida, zato so ta antibiotik imenovali gonileptidin. Deluje proti 18 vrstam bakterij, kakor so to dognali Clement Estable in sodelavci na biokemičnem raziskovalnem inštitutu v Montevideu ter Louis F. Fieser s harvardske univerze.

PITNO VODO FLUORIRAJO
Oddelek za narodno zdravje v New Yorku je priporočil, da bi začeli dodajati pitni vodi kakšno fluorino spojino, kakor so to natrijev fluorid, natrijev silikofluorid ali silikofluorovodikova kislina, vendar pa ni točneje določil, katero izmed imenovanih spojin bi bilo najbolje uporabljati. Glede na stroške bi najbolj ustrezala silikofluorovodikova kislina, ker je najcenejša. V priporočilu omenjenega urada je med drugim rečeno, da fluorirana voda omejuje gnitje zob pri otrocih in pri odraslih za približno 60 odstotkov.

STERILIZACIJA ODPADNIH VODA
Skupina inženirjev iz Los Angelesa je dognala po daljšem proučevanju, da je mogoče odpadne vode v kanalih sterilizirati z atomskim žarjenjem. Podatki z atomskim žarjenjem. Podatki z atomskim žarjenjem. Podatki z atomskim žarjenjem.

MOSKOVSKI KABARET
Sredi julija bo nastopila v pariški dvorani »Alhambra« kabaretna skupina iz Moskve. Verjetno bodo moskovski artisti pokazali svojo spretnost reševanja in pevke sposobnosti še v nekaterih drugih pariških zabaviščih. Med gosti je tudi sovjetski igralec balajake Avksentjev.

TRIKOVE dogodivščine

MIRAN SATTLER — FRANC MAVEC

Najteže, kar Trik dolgo ni razumel, je bilo, da mora biti dobro vzgojenemu psu mačji rep deveta briga. Spomnil se je Črnega Fifija in mu ni šlo v glavo, da bo moral odlej ob srečanju z mačkom ostati miren ali pa se mu celo prijazno nasmejati.

Vsak dan so bili pametnejši, pridnejši in sposobnejši. Trik je bil dober učencec. Kesal se je in žal mu je bilo očetove budilke, kitske vase in vseh drugih dogodivščin, s katerimi je družini, katera ga je redila, povzročal jezo in skrb.

Potem so jih učitelji neko dopoldne peljali v mesto. Vodili so jih po cestah mimo tramvajev. Sli so v lokale in na vsakem koraku so morali pokazati, koliko koristnega so se naučili. Triku je bil všeč sprehod, najbolj pa mu je bil všeč nebotačnik.